Ára: 200 FORINT

71. évf. 4. szám 2016. március 1.
Ádár 1/21. 5776.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Radnóti Zoltán: A rabbinikus hagyomány szerint egy rabbinak a világon mindösszesen két fontos dolga volna: felszabadítani az agunákat és megmenteni a mámzereket.

(6. oldal)

בס"ד

MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGE (MAZSIHISZ)
BÉT DIN
בית דין צדק דמועצת הרבנות הראשית להונגריה

Mazsihisz Vallási Bíróságának (Bét Din) állásfoglalása

a Margit hídnál talált – esetlegesen nem zsidó – holtak csontjainak zsidó temetőben való eltemetésével kapcsolatban

A budapesti Margit híd felújításakor emberi csontokra bukkantak a vízben. E csontok vizsgálata kimutatta, hogy egy részük golyónyomokat visel, s így erősen valószínű, hogy a vészkorszak során a Dunába lőtt zsidók csontjait találták meg. Más részük azonban nem visel látható golyónyomokat, így nem tudható, hogy ezek zsidó vagy nem zsidó halottak csontjai.

A Margit-hídnál talált, esetlegesen nem zsidó holtak csontjainak zsidó temetőben való eltemetésének kérdésére a Mazsihisz Bét Din-jenek állásfoglalása a következő:

Már az ősidőktől fogva elkülönítették a zsidók a halottaikat a nemzsidó halottaktól. Ezen elkülönítés része volt a saját temető fenntartása. Erre számtalan forrás utal:

1. Eliezer Jehuda Waldenburg Cic Eliezer c. könyvnek 16. fejezet 36. paragrafusában írja:

בכל תפוצות ישראל מעולם הי' להם לבני ישראל בית קברות מיוחד

Izrael minden diaszpórájában mindig is volt elkülönített zsidó temető.

2. Jechiél Jákov Weinberg Szöridé És c. könyve II. kötet 104. fejezetében írja:

שבבית עלמין של נכרים זה קבורים כמה ישראלים שנקברו שם קודם שעשו בית קברות מיוחד לישראלים

...E nemzsidó temetőben eltemettek néhány zsidót, mielőtt létrehoztak volna egy külön zsidó temetőt.

Értelemszerűen zsidót a zsidó temetőbe kell eltemetni. Eltemethető-e azonban nem zsidó a zsidó temetőbe? A válasz általánosságban az, hogy nem. A Talmud Gittin traktátus 61a lapján áll:

וקוברין מתי נכרים עם מתי ישראל, מפני דרכי שלום

... és eltemetik a nemzsidó halottakat a zsidó halottakkal együtt a békesség végett.

Rási kommentárjában egyértelművé teszi a „zsidó halottakkal” kitételt:

לא בקברי ישראל אלא מתעסקין בהם אם מצאום הרוגים עם ישראל

(Arról szól e szöveg, hogy) Nem a zsidó temetőbe (*temetik őket),* hanem, hogy foglalkoznak velük, ha meggyilkolva találják őket a zsidókkal együtt.

A Sulchán Áruch Jore Déá traktátus 377. fejezet 1. paragrafusa így szól:

קוברים מתי עובדי כוכבים ומנחמים אבליהם, מפני דרכי שלום

Eltemetik a nemzsidó halottakat, és vigasztalják gyászolóikat a békesség végett.

Itt már a „zsidó halottakkal együtt” kitétel hiányzik, láthatólag elfogadva Rási döntését.

Maimonides Misne Tora c. könyve Hilchot Meláchim traktátus 10. fejezet 12. haláchájában így ír:

אפילו העכו"ם צוו חכמים לבקר חוליהם, ולקבור מתיהם עם מתי ישראל, ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל, מפני דרכי שלום

A nemzsidókra vonatkozólag elrendelték a bölcsek, hogy látogassuk a betegeiket, temessük el halottaikat a zsidókkal együtt, támogassuk a szegényeiket a zsidókkal együtt a békesség végett.

A Rámbám szövegéből megengedhetőnek tűnik az együttes temetés, hiszen nem veszi figyelembe Rási döntvényét írásában.

Jelen esetben azonban felkelti figyelmünket Rási döntésének egy szegmense, mely a Margit hídnál talált, a Dunába lőtt emberek kapcsán félreérthetetlen: „ha meggyilkolva találják őket”. A Dunába lőtt zsidókat kétségtelenül meggyilkolták. Az ő csontjaikhoz keveredett más halottak csontjai a kérdéses zsidó, vagy nemzsidó csontok Ezeket az esetlegesen nemzsidó halottakat a meggyilkoltakkal együtt találták meg.

Erre az eshetőségre vonatkozik Joel Sirkes, a Bach kommentárja a Tur, Jore Déá 151. fejezetéhez:

דאם מצאם הרוגים עם ישראל יכול לקבור מתיהם בקברי ישראל ואף על גב דאין ספק שאין קוברין גוי אצל ישראל דאפילו ישראל רשע אין קוברין אצל צדיק כל שכן גוי אצל ישראל וכדכתב הר"ן סוף פרק הניזקין מכל מקום יכול הוא לקבור מתי גוים עם מתי ישראל בחצר אחד מפני דרכי שלום

...ha meggyilkolva találják őket zsidó halottakkal együtt, eltemethetők a nemzsidó holtak a zsidó temetőbe, annak ellenére, hogy nem kérdőjelezzük meg a Rán döntvényét..., ám ez esetben eltemethető a nem zsidó a zsidóval egy temetőbe.

A mai modern kommentátorok is egyetértenek abban, hogy az általános szabálytól el lehet térni olyan tömegkatasztrófa esetén, mikor a zsidó és nem zsidó testrészek úgy összekeveredtek, hogy nem lehet identifikálni őket, s a testrészek eltemethetők a zsidó temetőben.

Nem lehet kérdéses, hogy a Soá alatt történt gyilkosságok tömeges katasztrófának minősíthetőek.

Összefoglalva:

Általánosságban kijelenthető, hogy nem temetnek el zsidó temetőbe nem zsidó halottakat, ám a történelem által előidézett különleges élethelyzetekre azonban különleges szabályok vonatkoznak. A bölcs decisorok megadták a lehetőséget, hogy az erőszakos halált haltak esetében, kivételt tegyünk, és a nemzsidó (annál inkább a nem egyértelműen megállapíthatóan zsidó) halottak a zsidó halottakkal együtt nyugodjanak a zsidó temetőben.

Darvas István rabbi,
a vallási bíróság tagja

dr. Frölich Róbert főrabbi
Országos Főrabbi

Radnóti Zoltán rabbi,
a Rabbitestület elnöke

Cím: 1075, Budapest, Síp utca 12. – E-mail: rabbitestulet@mazsihisz.hu

הרב שמואל צבי רדנוטי, ונשיא למועצת הרבנות –
– הרב שמחה ישראל פרייליך, רב הראשי של הונגריה -- הרב אריאל דרוש
מועצת הרבנות הראשית להונגריה --- לשכת הרבנות בודפשט

9 770133 350099 16004

A Kozma utcában temetik el az emberi maradványokat

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége megoldást kereső fellépésének, valamint az Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség, a Főpolgármesteri Hivatal, a Miniszterelnökség, a Nemzeti Örökség Intézete és az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek együttműködésének köszönhetően körvonalazódott a megoldás a Margit híd felújításakor a Dunában talált csontok eltemetése ügyében.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke a többoldalú egyezetést követően közölte: egy vallásjogi értelemben bonyolult, a közélet érdeklődésére is számot tartó ügy méltó módon oldódik meg. Valamennyi érintett, így a magyarországi zsidó közösségek, a Főpolgármesteri Hivatal, valamint a kormányzati intézmények számára egyaránt elfogadható megoldásnak bizonyult a Mazsihisz javaslata: *a Kozma utcai zsidó temetőben, a történelmi egyházak részvételével legyenek az emberi maradványok az arra kijelölt helyen eltemetve.*

Dr. Frölich Róbert országos főrabbi kiemelte, az ügy vallásjogi értelemben véve érzékeny, hiszen zsidó embereket évezredek óta kizárólag zsidó temetőbe szabad temetni. A zsidó tradíciók szerint más vallású személyeket nem temetnek oda. A fellelt csontok egy részéről bizonyosan igazolt, hogy azok zsidó származású embereké – minden bizonnyal a vészkorszak alatt nyilasok lőtték őket a Dunába –, a maradványok másik részénél a holtak származása nem állapítható meg teljes bizonyossággal.

A Mazsihisz Vallási Bírósága (Bét Din) állásfoglalást tett közzé, amely szerint a történelem által előidézett különleges helyzetre különleges szabályok vonatkoznak. Az erőszakos halált haltak esetében megengedhető, de vallási kötelesség is, hogy a zsidó halottakkal együtt nyugodjanak az esetlegesen nem zsidó áldozatok.

A Mazsihisz Vallási Bíróságának döntését valamennyi zsidó felekezet elfogadta. A kegyeleti eseményen, amelyet a NÖRI-vel közösen tervez megszervezni, a Mazsihisz számít az államigazgatás, a történelmi egyházak és a zsidó szervezetek részvételére.

Egyre többen jönnek Izraelből

Magyarország egyre népszerűbb úti cél az izraeli utazók körében: 2015 első 11 hónapjában több mint 256 ezer vendégéjszakát töltöttek el a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken az ázsiai országból érkezők, ami közel 10 százalékkal haladja meg az előző év azonos időszakának adatát – közölte a Magyar Turizmus (MT) Zrt. az MTI-hez eljuttatott hírlevelében.

Kiemelik, hogy az izraeli lakosság utazási kedve évek óta nő, míg 2000-ben 3,5 millió, 2011-ben közel 4,5 millió, 2013-ban pedig már közel 5 millió kiutazást tartott nyilván az izraeli statisztikai hivatal. Az utazások számának növekedésével a turisztikai kiadások összege is folyamatosan emelkedik, 2013-ban megközelítőleg 6 millió dollárt tett ki.

Az izraeli utazók általában a tengerparti pihenés, a városlátogatás és az egészségturizmus iránt érdeklődnek leginkább. Ez utóbbi szempontjából Magyarország is vonzó úti cél, és nem szabad megfeledkezni a családlátogatás, valamint a vallási motivációk jelentőségéről sem.

A tájékoztatás szerint magyar nemzeti stand is volt a tel-avivi IMTM (International Mediterranean Tourism Market) kiállításon, ami az idén 22. alkalommal várta a látogatókat. Hazánk már négy éve folyamatosan részt vesz a térség legnagyobb turisztikai rendezvényén, az idén a Magyar Turizmus Zrt. mellett négy társkiállító mutatja be az ország turisztikai vonzerőit.

A cél Magyarország ismertségének növelése az izraeli turisztikai piacon. Fontos célcsoport a fiatalok, valamint az orosz nyelvű izraeli közönség is. További cél a Budapest-központúság oldása, amely az egészségturisztikai szolgáltatások mellett az aktív és az ökoturizmusra alapulhat. Kiemelt szerepet kap az ország gasztronómiai sokféleségének bemutatása is – ismertette az MT Zrt.

Az MTK, a Maccabi és a Mazsihisz a Játékok sikeréért

Heisler András a kivetítőn

Bár az MTK minden esztendőben megrendezi „Blue and white” partiját, idei rendezvénye sok különlegességet tartogatott a több mint ötszáz résztvevő számára. *Deutsch Tamás,* az MTK elnöke ismertette az egyesület tavaly elért eredményeit.

Az elnök beszédében nemcsak saját kötődését, hanem az MTK és a magyarországi zsidóság immár évszázados szoros kapcsolatát is hangsúlyozta. Újszerű és fontos együttműködést emelt ki az MTK, a Maccabi VAC és a Mazsihisz között, mely a 2019-es Maccabi Európai Játékok megrendezésére vonatkozik. *Fürjes Balázs* kormánymegbízott az új Hidegkúti-stadion terveiről tájékoztatta az MTK megjelent vezetőit, sportolóit és az MTK baráti körének tagjait. Az új stadion a legmodernebb infrastruktúrával egy éven belül elkészül. A szurkolókat olyan környezet fogja fogadni, amely esélyt ad arra, hogy újra divat legyen az MTK meccseire kijárni.

Jusztin Ádám, a Maccabi VAC elnöke a 2019-ben Budapesten megrendezendő Európai Maccabi Játékok kapcsán egyesületének fejlődéséről és a Maccabi eredményeiről szólt. A Játékok rendezési jogának elnyerése óriási sportpolitikai siker számukra – amit minden előadó külön hangsúlyozott. Jellemző talán, hogy Maccabi-elnök először szólalhatott meg az MTK éves partiján, ugyanúgy, ahogyan Mazsihisz-elnök is idén kapott először szót.

Heisler András beszédében aláhúzta: az Európai Játékok megrendezése segítheti a magyarországi zsidóságot egyfajta paradigmaváltás végrehajtásában. A Játékok megrendezésével a holokauszt 75. évfordulóján a magyarországi zsidóságot talán eséllyel ki lehet mozdítani a rá jellemző áldozati pozícióból, biztosítva egyben, hogy tradícióinknak és őseink emlékének megőrzése mellett az önbizalom, az öntudat, a prosperitás és a sikerség jellemezzen minket.

DR. KUNOS PÉTER:

Újra kell gondolni a pénzek körzetek közötti igazságosabb elosztását!

A Dohány utcai körzet havilapjának, a Pesti Sóletnek adott nagy interjút a BZSH és a Mazsihisz ügyvezető igazgatója, *Kunos Péter,* aki a 2016-os feladatokról nyilatkozott az újságnak.

Elsősorban az elmúlt évről, a Zsidó Kulturális Fesztiválról beszélt az igazgató:

– Sajnos csak májusban kezdhettük el szervezni a szeptemberi fesztivált, s addigra a tervezett fellépők közül többen is elkötelezték magukat. A szinte az utolsó pillanatban felkért művészeti vezető, *Böjte József* és az igazi marketingszakembernek bizonyult *Demők Nóra* remek munkát végeztek. Egy igazán jól sikerült rendezvényt hoztak össze és adtak el nagyon rövid idő alatt. Az egyetlen baki kapcsán el kell mondani, *Petrás Mária* nem állandó tagja a Muzsikásnak, a szervezők emiatt nem tudtak korábbi szerepvállalásairól. A történethez tartozik, hogy az előadás végül nem ezért maradt el, hanem az együttes egyik kulcsemberének hirtelen megbetegedése miatt.

A programok a Goldmarkban és a Rumbachban is telt házat vonzottak, s

a Dohány-zsinagógában is csak ritkán maradt hely szabadon. A fesztivál szervezése azonban jó néhány munkatársunk teljes energiáját lekötötte, ami érthetően csak az egyéb munkák rovására történhetett. Ez évre azt tervezzük, hogy egy profi csapatot, a Syma csarnok rendezvényszervezőit kérjük fel a fesztivál szervezésére. Jogos elvárás, hogy legalább hasonló látogatószámot érjünk el, mint 2015-ben. Szeretnénk integrálni más helyszínek, így a Spinoza, a Bálint Ház, a Gólem, illetve az IKI érdekes és értékes programjait, és várjuk a szervezőktől az eddiginél vonzóbb rendezvényeket a fiatalok számára is. Tavaly több vidéki város helyi közösségeinek eseményei lazábban, de kötődtek a budapestihez. Idén ezt igyekszünk még inkább erősíteni.

Kunos Péter ezt követően a turisztika és az ebből eredő hitközségi bevétel meghatározó szerepéről beszélt. Elmondta, a jelenlegi partner, az Aviv szerződése év végéig szól. Ezt követően a feladatokat egy saját csapat veszi át, amely már elkezdte a munkát, hogy a váltás zökkenőmentes legyen. Ennek irányítására, szervezésére sikerült megnyerni a Dohány-körzet elöljáróját, a Magyar Turizmus Zrt. korábbi vezérigazgatóját, *Róna Ivánt*. 2015-ben rekordszámú vendéget fogadott és rekordbevételt ért el a Dohány utcai zsinagóga, a múzeum, illetve a Goldmark Terem. Jövőre, már teljesen saját erőből, sem lehet alább adni! Folytatódik a „Koncert a zsinagógában" sorozat, amelynél a tavalyi a piacszerzés éve volt.

A szervezet idei feladatai közül kiemelendő a negyedszázadot megélt alapszabály korszerűsítése, hozzáigazítása a jócskán megváltozott körülményekhez – folytatta az igazgató. – Ebben a legkényesebb ügy a körzetek közötti mandátumszámok megosztása. Emellett újra kell gondolni a pénzek körzetek közötti igazságosabb elosztását is. Ne fordulhasson elő olyan, hogy valahol nincs kántor, s az erre szánt pénzt másra költik el. Majd amikor a kántor munkába állna, a körzet ismét pénzt vár el. Ezért meg kell határozni a körzeti gazdálkodás kereteit és szabályait. Szintén fontos feladat a szociális ellátórendszer átalakítása. Miként a kóser étkeztetésben is lesznek változások. A külsős kft. lejáró szerződését nem hosszabbítjuk meg, egy BZSH-tulajdonú, nonprofit céget tervezünk létrehozni. A gazdálkodáshoz tartozik, hogy szeretnénk a kormánynál interveniálni az EMIH-nek kényszerből átadott járadék pótlása ügyében, amelynek hiánya már a feladatok ellátását is veszélyezteti. Az idei költségvetés több mint 200 millió Ft összegű tartalék igénybevételét teszi szükségessé. Ennek pedig más, sajnálatos kihatása is van: mivel a Hitközség legnagyobb költségeleme a személyi költség, több embertől meg kell válnunk. A feladatokat pedig a megmaradó apparátus tagjai között kell szétosztani. Az említetteken kívül előkelő helyet foglal el a feladatok sorában az állami támogatással megvalósuló beruházások szabályszerű és eredményes lebonyolítása.

Kunos Péter kiemelte: végül, de messze nem utolsósorban, a kommunikáció javítására is kiemelt figyelmet kell fordítani. Úgy érzi, a másik, egészen marginális szervezet mondanivalója ez idő szerint erősebb, igaz, erre – részben a miénkből – bőségesen van pénzük, és így már-már velünk azonos súlyúnak tűnnek a közvélekedésben.

Szóba került a Vasvári ügye is, aminek kapcsán az ügyvezető igazgató kijelentette, bár pénzügyi kérdés is, a döntés oka elsősorban nem az. Ha a Vasvári egy másik hitközséghez tartozik, akkor ne legyen a BZSH része.

Kellemesebb témával zárult a beszélgetés: a 2019-es Maccabi Európa Játékok házigazdája Budapest lesz. Ennek a magyar zsidóság szempontjából rendkívül fontos eseménynek a szervezésében a Maccabi VAC és az MTK mellett a Mazsihisz is kitüntetett szerepet vállal. Kunos Péter megjegyezte, ez nem csak egy sporttal kapcsolatos eseménysorozat lesz. Állami pénzből megvalósuló komoly beruházások is a terv részét képezik. A Hitközség elgondolásai szerint a sportlétesítményeken túl ott lehet egy kulturális központ is – kóser konyhával, imateremmel és zsidó oktatási intézménnyel.

Pesti Sólet / Schiller Zsolt

Amit az iskolai hitoktatásról tudni kell

(A tájékoztató az ország valamennyi köznevelési intézményében tanuló diákra és szüleire vonatkozik.)

Április hónapban kerül sor a következő tanév első osztályos tanulóinak iskolai beíratására. Ez minden család életében igen fontos esemény.

Felhívjuk szíves figyelmüket arra, hogy a jelenleg érvényes köznevelési törvény lehetőséget ad arra, hogy a Hit- és erkölcstan tárgy oktatása keretében a gyermekek az iskolában **zsidó hitoktatásban** részesüljenek, amelyet a Mazsihisz Oktatási Osztálya szervez. Évek óta növekvő létszámban oktatjuk – az iskolák órarendjéhez igazodóan – az érdeklődő gyerekeket. Az órákat a zsidó hittudományban jártas, a hagyományrendszert pontosan ismerő, a hitoktatás módszereit kiválóan alkalmazó szakemberek tartják, akik diplomájukat az ORZSE szervezésében korábban szerezték meg.

Amennyiben szülőként első osztályos gyermekük részére a zsidó hitoktatást választják, akkor ezt kérjük, jelezzék az iskolai beiratkozás alkalmával.

Figyelem!

A felsőbb osztályban tanuló diákoknak is lehetőségük van a zsidó hitoktatásba bekapcsolódni. Ebben az esetben a szülőknek az iskola igazgatójánál kell május hó folyamán ez irányú szándékukat bejelenteniük. Az iskolák a beiratkozottak névsorát összegyűjtve küldik meg osztályunkra. Így indulhat zökkenőmentesen a hitoktatás a 2016/17. tanévben.

Bővebb információért forduljanak hozzánk, levelüket az oktatas@mazsihisz.hu címre juttassák el. Megtisztelő bizalmukat előre is köszönjük.

Csillag Ferenc, a Mazsihisz Oktatási Osztályának vezetője

2016. március 6-án, vasárnap, délelőtt 10 órától kb. 12.30 óráig, igény esetén tovább...☺

a Hunyadi téri templomkörzet

GENERÁCIÓK KLUBJA

(VI. Hunyadi tér 3. I. emelet)

RUHABÖRZÉT szervez, amely térítésmentes!

Nagy választék, sok új és keveset hordott, divatos, használható holmi, újszülöttől gyermek, kiskamasz, kamasz korig, férfi és női ruha kisebb-nagyobb, XxL-es méretben is!!!

Körzeti kitekintő

Nagykőrös

Mispátim szombatján emlékeztek meg a zsinagógában a hitközség egy éve elhunyt tagjáról, Bánó Péterről, Jakov ben Benjamin HaLéviről, továbbá Anna Alba, Almási Lászlóné, Goldstein Zoltán és dr. Feldmájer György Jahrzeitjáról.

Ez alkalomból adta át a Klein Dezsőné Emlékalapítvány ajándékait *Kocsis Tamásné* és *Benedek Zsoltné,* az alapítvány kuratóriumának elnöke és tagja. A kisgyermekek nagy örömmel vették birtokba az új képeskönyveket, játékokat. Nagy fejtörést okozott nekik – de a szüleiknek is – a héber betűs puzzle kirakása, ami elsőre senkinek sem sikerült. A gyerekek csillogó szemei, víg kacajai jókedvre derítették a gyülekezetet.

A Klein Dezsőné Emlékalapítványt Segal Jichak Ferenc és Segal Ráhel Ágnes hozták létre, akik a távoli Givatajimból már a 80-as évek eleje óta támogatták a helyi hitélet fellendülését.

Alapítása óta a zsinagóga hívei ennek az alapítványnak ajánlják fel adójuk 1%-át, illetve többen jelentős összegekkel támogatják ezt a civil szervezetet. Csak remélhetjük, hogy a sok használattól a játékok, a könyvek hamarosan elkopnak, és újabbakat kapnak majd a templom ifjú hívei, akik már most sajátjuknak érzik az ódon tereket.

Ahrens Rebekka

KÖNYV

Tudni, emlékezni, újrakezdeni...

Számunkra rendkívül fontos és érdekfeszítően értékes könyvet jelentetett meg az AB-ART Kiadó Pozsonyban: szerzője *Hrbácsek-Noszek Magdaléna*.

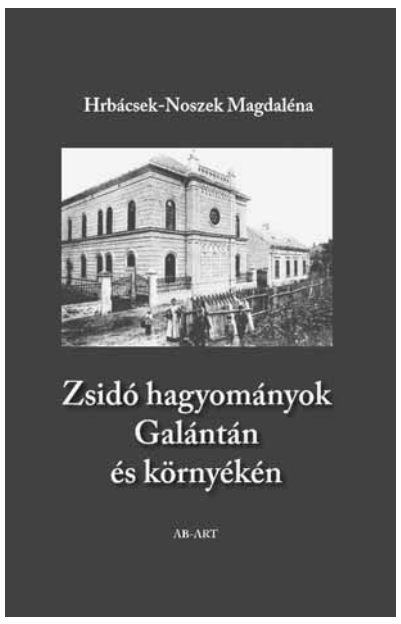

Mi, magyarországi zsidók, nemcsak komp-országnak tekintjük magunkat (vö. Ady Endre), gyakran így is viselkedünk: alig foglalkozunk a szomszédos országok ügyeivel, nem ismerjük a mellettünk lakók társadalmát, gazdaságát, még a történetét sem. De hogy ez az általánosítás a zsidó életre is érvényes, végképp nem tudhattuk!

Pedig 1944-ben – a náci táborokban – együtt voltunk a szlovákokkal (a csehekkel, a szerbiaiakkal) Ausztriában, a protektorátus Lengyelországban, Németországban. Azonos lágerben, barakkban éltünk velük; láttuk a sorsukat, átéltük szenvedésüket, hallgattuk meséiket az otthonról, tudtunk a halálukról.

Hrbácsek-Noszek Magdaléna viszont most nagyon sokat pótolt közös mulasztásunkból. Megírta fiatal éveinek nagy élményét Zsidó hagyományok Galántán és környékén címmel.

A könyv reveláció. Szívesen olvasnék a magyar településekről ilyen és hasonló összefoglaló, értékelő beszámolókat. Sok testvérével persze találkoztam már könyvkiadásunkban, ez kétségtelen, hamarjában *Balogh István* tótkomlósi és Békés megyei írásaira gondolok, de másokra is gondolhatok (Székesfehérvár, Nagykőrös, Bonyhád stb.). Hrbácsek-Noszek Magdaléna viszont olyasmit tud, ami kiemeli őt a szakirodalomban.

Természetesen leírja Galánta mindenféle helyzetét, koordinátáit, a zsidó lakosság gyökeret eresztését, aztán a kialakuló zsidó világ kis társadalmát. Az ipari és kereskedelmi alapításokat, az iskolákat: itt kezdte pályafutását Dusinszky rabbi, aki később jeruzsálemi főrabbiként (és híres utcanévként) vonult be a történelembe. Jesivái példát mutattak a korszak hasonló intézményeinek.

Aztán jött a holokauszt, a soá, a vészséges korszak. Galánta 1180 (1100?) zsidó lakosából mindössze ötvenen tértek vissza. Semmivé vált a tehetség, a szorgalom, az álmok világa, az igyekezet. A hazatértek közül is sokan elmentek Izraelbe, Amerikába. Aztán jött a felejtés, az élet, a megannyi kötelező sorsparancs, a vegyes házasság és a vékonyodó remény a megújulásra.

Magdaléna (akit személyesen nem ismerek) a barátom lett. Mindenkit felkeresett, akit csak tudott. Interjúkat, kérdőíveket készített a túlélőkkel, a leszármazottakkal, könyvtárakat bújt, régi újságokat olvasott át, vallási, szociológiai irodalmat tanulmányozott. Sokat tanult *Papp Richárd* kultúrantropológus egyetemi tanártól. (Papp Richárd a Remény című folyóiratnál kezdte irodalmi pályafutását, éveken át itt publikálta tanulmányait.)

A világ, amelyet a szerző könyvében bemutat, az elmúlás igazi költészete. Fájdalmas emlékezés a zsidóság kincses hagyatékára. Még sok-sok évnek kell eltelnie, hogy egyáltalán felfogjuk, megértsük Magdaléna nemes igyekezetét. Hiszen interjúi roppant tanulságosak; mi maradt meg a zsidó tudás és az emlékek gazdag televényéből: egy-egy teremtő szó, továbbá valamely ünnep halványuló emlékképe, esetleg egy rokoni levél Izraelből.

Ez is a zsidó világ része. Mert csak a mérleg egyik szereplőjében él az ereci zsidóság új, edzett, lendületes ága, a brooklyni testvérek fantasztikusan energikus törzse, a latin szabadságban felnőttek vallásos közössége, akiknek soha egyetlen percre sem szabad megfeledkezniük a másik serpenyőről, a zsidó minján árva galántai tagjairól. Itt, a szomszédunkban, Szlovákiában, Pozsonytól alig 60 km-re.

Hrbácsek-Noszek Magdaléna tanulságos könyve kapható Budapesten, a Láng Tékában feltétlenül.

Benedek István Gábor (BIG)

Előkészítő foglalkozások az ORZSE-n

Az ORZSE zsidó közösségszervező szakon 2016-tól tanulni kívánó középiskolások, más egyetemre járók vagy érettségivel rendelkezők részére előkészítő foglalkozásokat tartunk, melyek célja az egyetemmel való ismerkedés, előzetes tájékozódás, a tanárokkal való kapcsolat kialakítása, a zsinagóga, a díszterem, a könyvtár bemutatása, és részvétel közös foglalkozásokon, hazai és külföldi kirándulásokon már a szakon tanuló hallgatókkal.

A díjmentes előkészítő foglalkozások havonta 1-1 alkalommal 4-4 órát vesznek igénybe, az ORZSE-n vagy külső helyszíneken. Időpontjuk 2016. március, április, május.

Várjuk a jelentkezőket Sommer László egyetemi docensnél a 318-7049/105 melléken hétfői és szerdai napokon a déli órákban, vagy e-mailben a sommer@or-zse-hu e-mail címen.

Schweitzer József-emlékkonferencia a Tudományos Akadémián

A tanácskozás tanulságai és jelentősége

Nem véletlenül vártunk a közléssel. Sejtettük, hogy a konferenciának jelentős utóélete lesz. Talán a legfontosabb a tanulságok közül a magyar neológia identitásának megfogalmazása, keresése és megtalálása. Hírforrásunk szerint tárgyalások folynak a konferencián elhangzottaknak könyvben való megjelentetéséről.

Addig is internettel nem rendelkező olvasóink számára közöljük – legalábbis kivonatosan – az ott elhangzottakat.

Heisler András

Schweitzer József szellemi hagyatékát az integrációval lehet megőrizni – mondta a tavaly februárban elhunyt országos főrabbi emlékére rendezett egész napos budapesti konferencián a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) elnöke a Magyar Tudományos Akadémia zsúfolásig megtelt nagytermében.

Heisler András kiemelte: ez az integráció mutatkozik meg abban, hogy a konferenciát közösen szervezte meg a Magyar Tudományos Akadémia, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Károli Gáspár Református Egyetem és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, a Magyar Hebraisztikai Társaság és az MTA Kisebbségkutató Intézet Judaisztikai Kutatócsoportja.

Schweitzer József a magyar kultúra valódi ismerőjeként és tisztelőjeként úgy tudta a zsidó hagyományokat interpretálni, hogy a más kultúrkörben szocializálódó emberek is „könnyedén kontextusba tehették tanításait. Mindezt olyan természetességgel és utánozhatatlan könnyedséggel tette, hogy üzenete nemcsak az értelmünkre, de egyből a szívünkre is hatott” – fogalmazott a Mazsihisz elnöke. Az elnök szerint Schweitzer hitelességéhez elválaszthatatlanul hozzátartozott, hogy egyaránt büszke volt magyarságára és zsidóságára.

Hozzátette: a néhai főrabbi ismerte a magyar realitásokat, ezért a zsidóság virágzó jövőjét nem a vallásosság egyénekre erőltetésében, hanem az értő figyelemben, a megértésben, a toleranciában, az el- és a befogadásban látta. Sokak számára ezt jelenti a neológia. „Mi, zsidók, ugyanúgy büszkék vagyunk rá, mint ahogy joggal lehet büszke rá minden keresztény barátunk. Schweitzer József ugyanis mindnyájunk közös kincsévé vált.”

Lovász László

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke köszöntőjében kiemelte: Schweitzer József ékes példája annak, hogyan lehet odaadással, szeretettel és szenvedélyes hittel élni és tanítani. A néhai főrabbi soha nem söpörte szőnyeg alá a vitás kérdéseket és problémákat, de mindig azt kereste, ami összeköt, nem pedig azt, ami szétválaszt. A Magyar Tudományos Akadémia elnökeként én a tudós professzor előtt is fejet hajtok – a magyarországi zsidó közösségek történelmi kutatója, a zsidó teológia kiváló ismerője, számos vallástudományi, felekezettörténelmi könyvnek és könyvsorozatnak a szerzője és szerkesztője előtt – tette hozzá az elnök.

Erdő Péter

Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek videoüzenetében úgy fogalmazott: Schweitzer József a szeretet, a kiengesztelődés, a megújulás kiemelkedő alakja, akinek öröksége arra kötelez, hogy „járjunk tovább az általa megkezdett úton, mert ennek az útnak nincs igazi alternatívája”.

A bíboros közös szerepléseik közül kiemelte a Mindentudás Egyetemén 2003 tavaszán tartott közös előadásukat a peszáchról, illetve a keresztény húsvétról. Aki azt az előadást meghallgatta – tette hozzá –, meggyőződhetett róla, hogy milyen szoros a zsidóság és a kereszténység kapcsolata, és milyen erősek a közös gyökereik.

Erdő Péter megrendítő emlékként elevenítette fel Salkaházi Sára 2006-os boldoggá avatási szertartását, amelyen Schweitzer József személyes emlékei alapján tett tanúságot. Végül szólt arról is, hogy Schweitzer József sokat tett az ökumenikus imahét záró-napján öt év óta mindig megszervezett zsidó–keresztény imaóráért. Az ő örökségét is tiszteljük akkor, amikor évről évre megtartjuk ezeket a találkozókat – fűzte hozzá.

Frölich Róbert

Az országos főrabbi egykori mesterére emlékezve szólt arról, hagy ma minden rabbi Schweitzer József tanítványa. Az általa átadott értékek pedig mindig ugyanazok voltak, akár a hetvenes, akár a kilencvenes években állt a katedrán.

Schweitzer József nehéz örökséget vett át Scheiber Sándortól, amikor 1985-ben a Rabbiképző Intézet igazgatója lett. Olyan korban került az intézet igazgatói székébe, amikor kilátástalannak látszott, hogy „valaha ebben az országban szabad zsidó élet lesz” – mondta. Ő mégsem adta fel a reményt, és olyan fiatalos lendülettel, vehemenciával, hittel és meggyőződéssel igazgatta a rabbiképzőt, mint egy pályakezdő, aki hisz abban, hogy amit tesz, annak a gyümölcse be fog érni. Nem tudhatta, hogy eljön ez a jövő, mégis hitt benne – tette hozzá Frölich Róbert.

Komoróczy Géza

Az ELTE Bölcsésztudományi Karának professzora úgy fogalmazott: Schweitzert semmi sem tántorította el a „nehéz zsidó élettől”, hanem fáradhatatlanul végezte a magyar zsidóság újjáélesztését. A zsidó értékek képviseletében megvédte a maradék magyar zsidóságot. Általa a nem zsidók is megértették a zsidóság tanítását, a zsidók pedig szívesen tértek vissza őseik hagyományához.

Schweitzer Gábor

Az MTA TK Jogtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa édesapjára emlékezve a neológiáról is beszélt: Édesapám számára igen fontos volt, hogy hívei a haladó neológ hagyományokat kövessék. A zsinagógában fontos volt számára az orgonaszó, a melódia szerepe. Az aktuális hetiszakaszokat világirodalmi idézetekkel és utalásokkal színesítette. Ily módon szólította meg a vallásban jártas híveket és azokat, akik inkább a kultúra világában érezték magukat otthonosabban. Nemrégiben találtam meg egy régebbi bár micva-beszédét, amelyben a Szentírás tiszteletére, másrészről pedig Arany János irodalmi útmutatására hívja fel a figyelmet: „Ember lenni mindig, minden körülmények között”. Édesapám szertágazó tudományos munkát folytatott, de mindig gyakorlati tudósnak vallotta magát. Úgy vallotta, hogy „igyekszem tudománnyal felvértezett gyakorlati rabbi lenni”.

Turán Tamás

Az MTA TK Kisebbségkutató Intézet Judaisztikai Kutatócsoportjának tagja Haza és haladás a neológ mozgalomban című előadásában elmondta: a magyar neológia kulturálisan különböztette meg magát az ortodoxiától. Rabbijaiknak szembe kellett nézniük a növekvő asszimilációval, tartaniuk kellett a zsidó lelket. Centralizmus és pártszakadás jellemezte a 19. század végét. A soá után az ortodoxia csaknem teljesen eltűnt Magyarországról. Schweitzer József küldetésének érezte, hogy talpra állítsa a magyar zsidóságot a neológia felélesztésének továbbgondolásával.

Fröhlich Ida

A PPKE Történelemtudományi Doktori Iskolájának vezetője A Biblia Kumránban, avagy a rabbi szeme címmel tartott előadást, melynek során felelevenítette Schweitzer Józsefhez fűződő tudományos kapcsolatát és azt, hogy a néhai főrabbi milyen bámulatra méltó otthonossággal mozgott a 2000 éves kumráni tekercsek világában, és milyen alázattal segített neki szakmai és tudományos munkájában.

Karasszon István

A KRE Hittudományi Kar Ószövetségi Tanszékének vezetője elmondta: „Schweitzer József atyai barát volt, az elkötelezettséget és a hit erejét tanultam tőle. Schweitzer József Isten történelemirányító szerepének nagy jelentőséget tulajdonított, az ő bölcsessége vezetett és vezet ma is engem és másokat is.”

Lichtmann Tamás

Az ORZSE professzora úgy fogalmozott: „Schweitzer József a párbeszédek embere volt. A figyelmet mindenkinek megadta. Empatikus és bölcs volt, aki bárkivel szót tudott érteni.”

Bányai Viktória

Az MTA TK Kisebbségkutató Intézetének tudományos főmunkatársa Zsidó iskolák és gyerekintézmények a holokauszt után – Pécs példája című előadásában azt a korszakot elevenítette meg, amikor Schweitzer József megkezdte munkáját a baranyai megyeszékhelyen, ahol harminc éven át dolgozott a közösségért.

Vizi E. Szilveszter

A konferencia az MTA korábbi elnökének zárógondolataival fejeződött be. Az elnök úgy fogalmazott: csoda történt itt ma, hiszen együtt vagyunk, hogy közösen emlékezzünk meg Schweitzer Józsefről, a tolerancia, a párbeszéd, a szeretet nyilvános apostoláról. Csodálatos érzés, hogy halála után egy évvel összetart minket öröksége, zsidókat, nem zsidókat, hívőket, nem hívőket. Olyan egyéniség volt ő, amelyre szükség van napjainkban, a 21. században, akkor, amikor egy kalifátus létesült, ahol üldözendő ellenség a kereszténység, a zsidóság, abban a világban, ahol még mindig jelen van az antiszemitizmus és még mindig bűnnek számít, ha valaki nem hívő. Schweitzer József zsidó volt, magyar volt és magyar zsidó volt. Csodálatos érzés, hogy itt, a Tudományos Akadémia nagytermében hajtunk fejet munkássága és életpályája előtt.

Nemcsak nagy tudós, teológus, irodalmár és bölcs rabbi volt, de hatalmas egyéniségű, korszakos jelentőségű ember. Mindig azt az érzést képviselte, hogy minél több szeretetet adunk egy embernek, annál több szeretet marad bennünk – emlékezett a néhai országos főrabbira az MTA korábbi elnöke, aki felidézte még az egykori Mindentudás Egyetemének előadását, amelyet Schweitzer József és Erdő Péter közösen tartottak peszách és húsvét ünnepéről.

A konferencián mások mellett részt vett *Ilan Mor,* Izrael Állam budapesti nagykövete és *Latorcai Csaba,* a Miniszterelnökség kiemelt társadalmi ügyekért felelős helyettes államtitkára is.

A színvonalas lebonyolításhoz *Zsengellér József* (KRE Hittudományi Kar); *Schöner Alfréd* főrabbi, rektor (ORZSE); *Fodor György* (PPKE Hittudományi Kar) és *Bíró Tamás* (ELTE Bölcsészettudományi Kar) levezető elnökökként járultak hozzá.

Mazsihisz

SZÉCSI JÓZSEF VALLÁSFILOZÓFUS

Löchu nöránöná... Jertek, énekeljünk az Úrnak...

2015 a megpróbáltatások és a csoda éve volt. Folytatódott a közel-keleti térség átkos háborúja, Európában és a világ más részein iszlám szélsőségesek erőszakos akciói. Sok keresztény kifejezetten kereszténysége miatt halt mártírhalált. Az európai migráció máig le nem zárt és még sokáig le nem zárható gyakorlati és elvi, morális problémákat vetett fel.

A vallásközi párbeszéd mint kérdéskör felértékelődött, de úgy látszik, van némi késés, a kereszténység számára mintegy 2000 év. A két évezred teológiai antijudaizmusa után nagyon nehéz világot alakító tényezővé válni. Egy új folyamat indult el a II. vatikáni zsinattal. 2016. december 10-én pedig a Szentszék „Zsidósággal való kapcsolatokért felelős bizottsága” egy dokumentumot hozott nyilvánosságra, melynek címe az újszövetségi római levél 11,29-es verse: „Megbánhatatlanok ugyanis Istennek ajándékai és elhívása!” Alcíme: „Reflexiók a katolikus–zsidó kapcsolatok teológiai kérdéseiről a Nostra aetate 50. évfordulójára”.

Az új vatikáni irat arról ír, hogy Jézus Krisztus halálán és feltámadásán keresztül minden ember részesül az üdvösségben, mindenki megváltást nyert. Az irat kifejti, hogy jóllehet a zsidók nem hisznek Jézusban mint egyetemes Megváltóban, nekik is részük van az üdvösségben, mert Istennek ajándékai és elhívása visszavonhatatlan (vö. Római 11,29). Az, hogy ez miként valósul meg, az Isten üdvözítő tervének titka – mondja a dokumentum. Kijelenti továbbá az irat, hogy amikor a katolikusok a zsidókkal folytatott párbeszédben tanúságot tesznek a Jézus Krisztusba vetett hitükről, tartózkodnak a térítés és a missziós hitterjesztés minden aktív kísérletétől a zsidókkal. Az irat kijelenti, hogy a katolikus egyház nem irányoz elő a zsidók felé irányuló semmiféle intézményes missziót.

A szöveg természetes módon kérdéseket vet föl. A zsidóság a hellenisztikus időkben térítő, missziós vallás volt, ez azonban a kereszténység politikai térnyerésével megszűnt. A kereszténység Jézus missziós parancsa alapján történelme folyamán misszionált és misszionál, az iszlám mint harmadik monoteista vallás szintén misszionál.

A meggyőződés átadásáról a következő mondható el. Ha nem szólok egy szót sem, akkor is információt bocsájtok ki magamból. Nem az a probléma, hogy informálok, hanem az, hogy hogyan, miként.

Mindenkinek van valamiféle meggyőződése, ha eszerint él, akkor ha erre késztetése van, jogosult annak átadására másoknak. Ha a másik erre azt mondja, hogy nem kér belőle, akkor nem erőszakolhatom rá a meggyőződésemet.

A zsidósággal van egy külön probléma, ti. 2000 éve akarja a kereszténység megtéríteni, és 2000 éve ugyanazok a teológiai problémák választanak el bennünket egymástól. Ehhez hozzájöttek a középkori törvények, üldözések, a végén pedig a vészkorszakban jelen lévő szellemi, emberi hozzáállás. A zsidóság a II. Szentély 70. évi elpusztulása után diaszpórában élve, viszonylag jól ismeri a keresztény vallást, ez fordítva már nem áll, jóval hiányosabbak az ismeretek. A lényeg az, hogy a zsidóság általában nem kér a térítésből.

Évekkel ezelőtt történt egy Pest megyei faluban, hogy a lakosság rájött, egy öreg néni a faluban zsidó. Rávetették magukat, hogy megtérítsék. A néni teljesen kikészült. A falu egy kisebb része gyakorló vallásos volt, a nagyobbik meg sehogy, de az az egy zsidó, az probléma volt. A bibliai próféta látomásában a népek egykor majd megtérnek Sionra, a zsidósághoz jönnek. Pál apostol ezt megfordította, ti. majd ha a zsidók betérnek Krisztushoz, akkor jön el az idők vége. A 21. században Európában sok keresztény, köztük klerikusok, betértek a zsidóságba. Ezt több rabbi úgy értékelte, hogy közel van a Messiás eljövetele.

Úgy gondolom, hogy mindenki átadhatja nézeteit a másiknak, ha ezt életében megvalósította, és a másik erre fogadóképes. Persze mindig lesznek kiscserkészek, akik átviszik az öreg nénit az úton, bár esze ágában sincs átkelni.

Könyv-vallások vagyunk, szükséges, hogy mindig visszatérjünk a kiindulóponthoz, a szent iratokhoz, így a vatikáni dokumentumban szereplő páli verssorhoz is. Tudnunk kell, hogy ezek a gondolatok 2000 évvel ezelőtt, egy adott korban születtek meg, mely gondolatoknak bölcsője az ókori zsidóság szent iratrendszere és a napi gondolkodás, filozófia volt. Könyv-vallásokként ma is ez az utunk: őseink szent írott és szóbeli hagyományát életet adó kapcsolatba kell hozni napjaink kihívásaival és jogos elvárásaival.

A világ 25 vezető ortodox rabbi-tekintélye nyilatkozatot adott ki 2015. december 6-án, chanukka ünnepének első napján. Az irat kijelenti: „Felismerjük, a II. vatikáni zsinat óta a katolikus egyház tanításai a zsidó vallásról alapjaiban és végérvényesen megváltoztak... A Nostra aetate 50 évvel ezelőtti kihirdetése a kiengesztelés folyamatát indította el közösségeink között. A Nostra aetate és az ennek szellemiségét követő hivatalos egyházi okmányok egyértelműen elutasítják az antiszemitizmus minden formáját, megerősítik Isten és a zsidó nép felbonthatatlan szövetségét, elutasítják az istengyilkosság vádját, és a keresztények és zsidók közötti egyedülálló kapcsolatot hangsúlyozzák... Ahogy azt Maimonidész és Juda Halévi is tette, mi is elismerjük, hogy a kereszténység létrejötte nem hiba vagy véletlen műve, hanem isteni akarat eredménye volt, és ajándék a nemzeteknek... Bennünket, zsidókat és keresztényeket, sokkal több minden köt össze, mint ami elválaszt.”

2015. december 10-én chanukka ünnepének 5. napja volt. Nész gádól hájá sám – Nagy csoda történt ott! – mesélte a trenderli, chanukka ünnepének játéka. Ezen a napon jelent meg az új, a zsidósággal kapcsolatos vatikáni dokumentum.

Azóta Ferenc pápa a római zsinagógában is járt. A zsidóság türelmes nép, 2000 évenként egy-egy csoda nem árt. A Talmud egyik verssora szerint: „Nem minden órában történik csoda” (Megilla 7 b), de ahogy Pesten mondják: Volna rá igény!

(Elhangzott a budapesti Avilai Nagy Szent Teréz-templomban az V. Keresztény–Zsidó Imaórán.)

Diplomaosztás és doktorandaavatás az ORZSE-n

Az egyetem teljesen megtelt díszteremben ünnepélyes keretek között avatta a zsidó vallástudományok doktorává *Tóth Andreát* az ORZSE Doktori Tanácsa.

Miután az emelvényen helyet foglaltak a Doktori és az Egyetemi Tanács tagjai, a himnuszok elhangzása után a levezető elnök, *Ungárné dr. Komoly Judit* professzor emeritus köszöntötte a megjelent oktatókat, hallgatókat, munkatársakat, rokonokat és barátokat, köztük kiemelten *Heisler Andrást,* a Mazsihisz és *Ács Tamást,* a BZSH elnökét.

Tóth Andrea munkásságát a Doktori Iskola vezetője, *Lichtmann Tamás* professzor méltatta.

Majd *dr. Schöner Alfréd* rektorfőrabbi, a Doktori Tanács elnöke felolvasta a doktori diploma szövegét, és a hagyományos „doktorrá fogadom" szavak kíséretében átnyújtotta az okmányt Tóth Andreának.

Doktorrá fogadom. Schöner Alfréd rektor-főrabbi gratulál

(Kocsis Péter fotó)

Az elnöki kézfogás után a Doktori Tanács tagjai is doktorrá fogadták Tóth Andreát és gratuláltak neki.

A felavatott doktor Tóth Andrea meghatott szavakkal köszönte meg témavezetőjének, *dr. Trencsényi Lászlónak,* opponenseinek, tanárainak, a Scheiber Sándor-iskola munkatársainak a segítő, támogató tevékenységet.

Ígéretet tett arra, hogy tudását mindig és következetesen a zsidó nevelés-oktatás szolgálatában fogja felhasználni.

Beszédét alább közöljük.

Számomra a zsidó vallás nem egyfajta „tantárgy", amelyet az iskolában tanítok, hanem egy életforma. Mindig büszke voltam a zsidóságomra, és a tanulmányaim során is mindig törekedtem arra, hogy a vallási ismereteimet is bővítsem.

Minden nap szembesülök azzal, hogy mennyi mindent jó lenne még elsajátítanom ebből a kiapadhatatlan kútból, amely számomra a zsidóságot jelképezi.

Áldott emlékű családtagjaink tisztelete miatt is fontos, hogy a családunkban a hagyomány szála soha ne szakadjon meg. A holokausztot nem tudom meg nem történtté tenni, a családtagjaimat nem tudom visszahozni, az ordas eszmék ellen csak a szellem világosságával tudok harcolni.

1992-ben léptem be a Rabbiképző Intézet kapuján, a Pedagógium négy éve alatt nagyszerű mestereim voltak.

1996–1999 között Kanadában tanultam, óvodapedagógusi oklevelet szereztem, és a tanítást is sikerült gyakorolnom.

AZ ORZSE-n 2003-ban kezdtem meg a doktori iskolai tanulmányaimat; az ELTE-n (2003), az Eszterházy Károly Főiskolán (1999) és a Kanadában tanultakat ötvözni szerettem volna a zsidósággal kapcsolatos ismeretekkel. Kiváló mesterek tanítottak, és nagyszerű csoporttársaim voltak.

1999 óta a Scheiber Gimnázium és Általános Iskolában vallástant és héber nyelvet, az ORZSE-n pedagógiával összefüggő tantárgyakat tanítok. Tanítványaim közül többen a mai zsidó élet tevékeny szereplői (rabbik, szociális munkások, közösségi vezetők).

2011-ben házasodtam, 2012-ben megszületett kisfiunk, életünk értelme, Benjámin.

A disszertációm egy sokéves kutatómunka eredménye, amelyben szerettem volna megtalálni a vallástudomány és a neveléstudomány metszéspontját. Kutatásomban egy értéklistát állítottam fel, amely lista elemeinek a meglétét és a dinamikáját kutattam a Scheiber-iskola elemi tagozatán. Az elméleti kutatásból jutottam el a gyakorlatig. Gyakorló pedagógusként további munkámat is segítik a kutatási eredményeim.

Hitvallásom:

Elázár ben Sámuá rabbi mondta: „Legyen a számodra a tanítványod becsülete olyan, mint a magadé, tanulótársad becsülete olyan, mint a Mesteredé, míg Mestered tekintélye olyan a szemedben, mint az Ö-való fensége!" (Pirké Ávot 4.12.)

Az ünnepély fényét emelte *Zucker Immánuel* kántor a 128. zsoltár eléneklésével, zongorán *Neumark Zoltán* kísérte.

Ezt követően 15 felekezeti szociális munkás vehette át oklevelét, illetve a végzettséget igazoló okmányt.

A szak jelentőségét, a végzettek teljesítményét *dr. Háberman Zoltán* tanszékvezető, szakfelelős mutatta be.

A dokumentumokat az egyetem rektora nyújtotta át kézfogás és jókívánság kíséretében a végzetteknek.

A kézfogásokat követően Heisler András köszöntötte az új diplomásokat, kiemelve az ORZSE szerepét és jelentőségét a magyarországi zsidóság életében.

Részlet Heisler András Mazsihisz-elnök köszöntőjéből.

Ünnepélyes oklevélátadásra és doktori diploma átadására kaptam meghívást, s mint mindig, örömmel jöttem ide, az ORZSE falai közé. Megkaptam a felekezeti szociális munkás szak tájékoztatóját, elolvastam Tóth Andrea doktoranda ars poeticáját, és elgondolkodtam. 20 esztendeje indult először szociálismunkás-képzés az ORZSE-n. A húsz év során sok diploma került kiosztásra. A végzettek egy része helyet talált magának a zsidó szociális ellátórendszer különböző intézményeiben, mások a többségi társadalom rend-

Tóth Andrea doktoranda: Mindig büszke voltam a zsidóságomra

szereiben helyezkedtek el – mint olvastam, van, aki az ENSZ menekültügyi szervezeténél, van, aki kórházban, van, aki a rendőrségre ment dolgozni, vagy éppen az ELTE-n tanít, s ott szerzett PhD fokozatot. S nyilván vannak sokan, akik nem a szociális szférában kamatoztatják végzettségüket. S én azt mondom, ez így van jól. A felekezeti szociális munkás szak ugyanis egy olyan szemléletet és szellemiséget nyújt hallgatóinak, amivel tisztességes emberekként képesek megtalálni számításaikat. Ezt kívánom a mai végzőseinknek, mind a 15 hallgatónknak.

Kedves Végzősök! 15 diploma plusz egy doktori. Elismerésem szóljon mindnyájatoknak. Nektek, hallgatóknak, és természetesen tanáraitoknak, mestereiteknek egyaránt. Jánáj rabbi egyik idézetével zárom köszöntőmet: „Nincs módunkban sem felfogni, sem megmagyarázni akár a rosszak jólétét vagy az igazak szenvedését" – olvashatjuk az Atyák könyvében, de, és ez már nem az idézet része, nekünk mindnyájunknak az a feladatunk, hogy segítsünk a rászorulókon és csökkentsük az igazak szenvedését. Ehhez kívánok mindnyájatoknak sikereket.

A frissen végzett szociális munkások nevében *Miklósné Gál Etelka* mondott köszönetet.

Ezután az ORZSE rektora mint főrabbi – a minden végzettnek kijáró – rabbinikus áldásban részesítette a frissdiplomásokat, és békés, dolgos életet kívánt nekik.

Befejezésként a rektor kérésére az egybegyűltek együtt énekelték el a béke dalát, az Osze sálomot, majd a levezető elnök kedves szavakkal köszönte meg mindenkinek a részvételt, sok sikert kívánt a végzetteknek további életútjuk során, majd a tanácsülést befejezettnek nyilvánította.

ORZSE nyomán

Kézdy Györgyre emlékeztek a Klauzál téren

Három éve nincs közöttünk, nyolcvanéves lenne a felejthetetlen orgánumú, kivételes tehetséggel megáldott színész, Kézdy György.

Születésnapján az erzsébetvárosi önkormányzat, a Mazsike (*Deák Gábor* alelnök kezdeményezésére), valamint az Élet Menete Alapítvány emléktáblát avatott fel annak a Klauzál téri háznak a falán, ahol a művész egy évtizedet élt.

A házzal szemben kettőszáznál is több pályatárs, művészek, barátok és érdeklődők álltak félkörben, és hallgatták elsőként *Kirschner Péter* Mazsike-elnök üdvözlő szavait, aki többek között Kézdyt idézte: legyünk emelt fővel zsidók, majd kiemelte: egyik feladatuk az is, hogy az utókor számára ilyen és ehhez hasonló eseményeket rendeznek. Őt követte a 130. zsoltár eléneklésével *Fekete László,* a Dohány utcai zsinagóga főkántora, majd felhangzott a közös kádis.

Vattamány Zsolt, a kerület első embere egyebek mellett elmondta, hogy a művészt a Madách Gimnázium diákjaként már fiatalon megigézte a színjátszás varázsa, s később is szeretettel mesélt madáchos éveiről. Bár mindig is színész szeretett volna lenni, először könyvkötőnek állt az Athenaeum nyomdához. Később Várkonyi Zoltán tanítványaként végezte el a Színház- és Filmművészeti Főiskolát. A polgármester hozzátette: „Olyan ember volt, akiből a legvidámabb szerepeiben is valamiféle szomorúság áradt. Mintha mázsás terheket cipelt volna, mégis ezek a terhek tették felejthetetlen, intenzív színészszé, akit hanghordozása, gesztusai egyedi karakterré, sokszor a groteszk ábrázolás eszközévé formáltak." A szónok kiemelte: „Szerepeiben és az életben is küzdött az igazságért. Zsidóságát éppen olyan büszkén vállalta, mint magyarságát, magát zsidó származású magyar színészként aposztrofálta. Meg- és túléltem eddig rengetegféle változást, de belém égett a történelem, és nem is szeretném kioperáltatni magamból – írta önéletrajzában. Tartása, munkabírása példaértékű volt, nagybetegen, állapotát titkolva is játszott. A legkisebb

(Szentgyörgyi Ákos fotó)

szerepbe is beleadta szívét-lelkét, mély alázattal viseltetett hivatása iránt, amire csak kevesek képesek. Halálával nem csupán egy tehetséges művész távozott közülünk, hanem egy értékes ember is. Kerületi kötődése, valamint a helyi zsidó közösségben betöltött szerepe alapján a kerület vezetése tiszteletettel adományozza Kézdy György számára az Erzsébetváros Posztumusz Díszpolgára címet 2016-ban. Hiszem, hogy ez az emléktábla, melyet a Magyar Zsidó Kulturális Egyesülettel és az Élet Menete Alapítvánnyal közösen avatunk fel, hozzájárul ahhoz, hogy méltó módon megőrizzük egy felejthetetlen színész, egy nagyszerű ember emlékezetét" – zárta beszédét a polgármester.

A pályatársak közül *Balázsovits Lajos* szólt a holokausztot átélt nagyszerű színészről és közéleti emberről, arról, hogy mit tartott fontosnak, például az Élet Menete célkitűzéseit is. Emlékezett gesztusaira, beszélgetéseikre, mint ahogy arra is, hogy sok változást megélt, a történelem szégyenteljes korszaka szinte beléégett.

Egy gyönyörű Karinthy-verset hallhattunk *Takáts Andrea* színművész tolmácsolásában, majd következett az emléktábla leleplezése Vattamány Zsolt és Deák Gábor közreműködésével, majd a jelenlévők elhelyezték a kegyelet virágait, az emlékezés követi.

A Klauzál13 könyvesbolt adott helyet a kötetlen beszélgetésnek, melynek során pályatársak, kortársak – mások mellett *Székhelyi József,* Balázsovits Lajos és *Ungvári Tamás* – vetítéssel megtámogatva idézték fel Kézdy Györgyöt, beszéltek szerepeiről, emberségéről.

Székhelyi József két írását olvasta fel. A Barátaim, csak egyetlen mondat... címűből zárásképpen az utolsó sorokat osztom meg az olvasókkal:

„Fogom a kezed, Gyurikám, Kézdy György művész úr, Gyuri bácsi, alapító atya, beléd karolva megyek, mint egy tapsrendben, akárcsak Birkenauban, ahol visszaintegettünk az oswiecimi integető kis családnak, akik tapsikoltak nekünk és csókokat dobtak felénk, mert igenis: dögöljön meg a halál és meneteljen az Élet... és fogom a kezed, fogom a kezed, fogom a kezed."

Gj

Új korszak Székesfehérváron?

Híres város. Az utóbbi hónapokban híre Amerikáig is eljutott. Kezdődött volt a Hóman-szoborral és az akörüli tüntetésekkel, diplomatalátogatásokkal, tiltakozásokkal stb.

Rövid időre rá nácik vonultak fel a városban, s a kitörésre való emlékezés ürügyén Szálasit és a Waffen-SS-t éltették.

A legújabb (legalábbis lapzártánk előtt) egy színházi bemutató, amely ugyan klasszikus darab, de az előzmények után kicsit különös, hogy pont most tűzik műsorra. Idézzünk néhány sort az egyik illetékestől.

„Antonio Shylocktól, az uzsorás zsidótól kér kölcsön, mivel az árukkal gazdagon megrakott hajói még nem érkeztek meg Velence kikötőjébe. Azonban a tenger elnyeli a hajókat, és Antonio egyik pillanatról a másikra koldusszegénnyé lesz. Shylock pedig ragaszkodik szóbeli szerződésük teljesüléséhez: egyfontnyi hús az adós testéből – ez a kölcsön ára."

Kíváncsian várjuk a folytatást.

kápé

Rendezői bravúr Fehérváron. A „zsidó" adósából húst készül kivágni

IZRAELI SZÍNES

Izraelben harmincezerrel több palesztin kap munkavállalási engedélyt

Abban az országban, amelyben előre értesítik a lerombolandó házak lakóit a támadásról, abban az országban, amelyben nyugdíjat folyósítanak a lelőtt terroristák családjának, az alábbi cikk aligha okozhat meglepetést.

A hadsereg javaslatára az izraeli kormány újabb harmincezer, Ciszjordániában élő palesztinnak szavazott meg munkavállalási engedélyt, amely a már az 1967-es megszállások előtt is Izraelhez tartozó „Kis-Izrael” területére érvényes – közölte a Háárec című újság.

A palesztin munkavállalók körének kiszélesítésén már hetek óta dolgozó katonai illetékesek úgy nyilatkoztak az újságnak, hogy a palesztinok izraeli munkához jutása bizonyítottan fékezi a terrort.

A palesztinok izraeli foglalkoztatásának növelését a Jordán folyó nyugati partján fekvő palesztin terület (Ciszjordánia) polgári közigazgatásáért felelős Joáv Mordeháj tábornok és Móse Jaalon védelmi miniszter kezdeményezésére szavazta meg előbb a szűkebb biztonságpolitikai, majd a teljes izraeli kabinet.

Jelenleg mintegy 58 ezer palesztin rendelkezik hivatalos munkavállalási engedéllyel „Kis-Izrael” területén, de mintegy 120 ezerre teszik az izraeli cégeknek dolgozók tényleges számát, mert hozzáadják az illegálisan naponta vagy hetente átszivárgó mintegy harmincezer palesztint és a Ciszjordániában felépített izraeli ipartelepen dolgozó 27 ezer palesztin munkást is.

A harmincezer új hivatalos munkavállalót főként a munkaerőhiánnyal küzdő ipari övezetekben, az építőiparban, a szolgáltatóiparban és a mezőgazdaságban fogják alkalmazni. Azok a palesztinok juthatnak munkavállalási engedélyhez, akik átesnek a Sin Bét belbiztonsági szolgálat átvilágításán, amely kizárja esetleges terrorista kapcsolataikat vagy szándékukat.

A majdnem öt hónapja tartó erőszakhullámban eddig két alkalommal követett el merényletet Izraelben dolgozó palesztin. Egyikük késszúrásokkal megölt két izraelit egy imádkozóhelyen Tel-Avivban, egy másik pedig kalapácscsal megsebesítette két izraeli munkatársát egy építkezésen.

A katonai vezetők ennek ellenére többször is kiálltak a palesztinok izraeli foglalkoztatása mellett, mert az szerintük további ezreknél veszi elejét annak, hogy terrorcselekményeket kíséreljenek meg. Gadi Ejzenkot vezérkari főnök és Jaalon is többször tiltakozott a palesztinok kollektív megbüntetése ellen, és arra kérték a politikusokat, világosan határolják el egymástól a merénylőket és a palesztin lakosságot, hiszen az utóbbi nagy többsége nem vesz részt erőszakos tiltakozásokon, sőt a tüntetéseken sem jelenik meg.

Az MTI tudósítójának személyes tapasztalata szerint a Ciszjordániában élő palesztinok legfőbb követelése és vágya az izraeli munkához jutás a magas ciszjordániai munkanélküliség és az izraelinél jóval alacsonyabb helyi fizetések miatt.

A friss közvélemény-kutatás adatai szerint jelentősen csökkent Ciszjordániában és Gázában az utóbbi hónapokban zajló „harmadik intifáda” támogatottsága. Novemberben még a palesztinok hatvanhárom, de február elején már csak negyvenhárom százaléka vélte helyesnek a küzdelem folytatását erőszakos eszközökkel.

Forrás: STOP/MTI

Netanjahu: az ISIS és a Hamász újabb holokausztot akar elkövetni

A zsidók újra célpontokká váltak Európában és a világ más tájain, csak azért, mert zsidók – mondta *Benjámin Netanjahu,* Izrael miniszterelnöke a holokauszt nemzetközi emléknapjának alkalmából.

Az izraeli kormányfő hangsúlyozta, a holokauszt emlékének megőrzése különösen fontos a feltámadó, olykor erőszakos antiszemitizmus mostani időszakában, mert a megemlékezésekkel tudatosul, hova is tud vezetni a legrégebbi és legidőtállóbb gyűlölet.

Zsidó közösségek növekvő félelemben élnek világszerte, és a gyűlölet célpontjává válnak zsidók egyenként, ahogy kollektívan is, a zsidó állam képében – mondta Netanjahu, aki szerint „Izraelt ugyanazokkal a jelzőkkel és szidalmakkal támadják, amikkel a zsidó embereket illették az idők kezdete óta”.

Az iszlamista szélsőségesek belevegyítik a legfelháborítóbb antiszemita gondolatokat vérengző doktrínáikba, „ezt látjuk Gázában, Rakkában és Teheránban”, de, mint mondta, nem csak az iszlám szélsőségesek követik el mindezt Európában és a Közel-Keleten, hiszen „köztiszteletben álló nyugati véleményformálók is át lettek itatva a zsidó emberek és a zsidó állam elleni gyűlölettel”.

Netanjahu szerint miközben a közel-keleti térségben teljes népcsoportok esnek áldozatául iszlamista fegyveresek kegyetlenkedéseinek, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa folyamatosan Izraelt ítéli el, ráadásul jóval többször, mint Észak-Koreát, Iránt és Szíriát együttvéve.

„Bizonyos dolgok sosem változnak. De egy dolog megváltozott. A zsidók megváltoztak. Többé már nem hontalan emberek vagyunk, akik szüntelenül biztonságos menedéket keresünk. Ma már független és szuverén emberek vagyunk a saját hazánkban. Ma fel tudunk szólalni a gyűlölködő hangok és azok ellen, akik pusztulásunkat akarják. Ma meg tudjuk védeni magunkat és a szabadságunkat” – mondta, és azt kérdezte: „De hol van Európa? Hol van a civilizáció többi része?”

Mint mondta, Iránnak és az olyan mozgalmaknak, mint az ISIS és a Hamász, az a nyílt céljuk, hogy újabb holokausztot kövessenek el, ám ezt Izrael nem fogja hagyni. „De Európának és a világ többi részének velünk együtt kell fellépnie. Nem a mi érdekünkben, a sajátjukban” – szögezte le Netanjahu.

MTI/Új Élet

Kneszetképviselők kondoleáltak – felfüggesztették őket

A közös arab listán induló *Hanin Zoabi* és *Basel Ghattas* négy hónapig, míg *Jamal Zahalka* két hónapig nem vehet részt plenáris ülésen vagy a bizottsági vitákban. A felfüggesztés nem érinti a politikusok szavazati jogát – tudta meg a ynet.

A három politikus ellen azért indult fegyelmi eljárás, mert izraelieket gyilkoló palesztin terroristák családját látogatták meg, és az erről szóló képeket a közösségi médiákban is népszerűsítették. A Közös Arab Lista elutasította a kneszet etikai bizottságának döntését, mert úgy vélik, az *Netanjahu* miniszterelnök nyomására hozta meg elmarasztaló, szavaik szerint „nyomorúságos, antidemokratikus és etikátlan” határozatát a felfüggesztésről. Hozzátették: a „bosszúszomjas büntetés nem rettent vissza minket attól, hogy tovább harcoljunk a valódi egyenlőségért és demokráciáért. Nemzetközi szervekhez fogunk fordulni a döntés miatt”.

Az arab képviselők továbbra is azt követelik, hogy a rendőrség haladéktalanul adja ki a lelőtt terroristák holttestét a családjuknak. Jamal Zahalka képviselő a kneszet ülésén arra hivatkozott, hogy ő és párttársai a Baladban nem tettek semmi illegálisat. Ő azért találkozott a családokkal, hogy elősegítse, hogy a holttestek minél hamarabb visszakerüljenek a családjukhoz. Zoabi képviselővel listát készítettek, és azt *Gilad Erdan* közbiztonsági miniszterhez akarták eljuttatni. A találkozót egy kulturális központban tartották Kelet-Jeruzsálemben, a rendőrség tudomásával, ahol a családok tájékoztatást kaptak, semmi más nem történt. „Az a tény, hogy a holttesteket négy hónapig hűtőszekrényben tartják, szörnyű dolog. Ez ellen nemcsak az arab kneszettagoknak, de mindenkinek fel kellene szólalnia” – tette hozzá Zahalka képviselő.

Később, a kneszet plenáris ülésén, a témában a miniszterelnök is megszólalt, mondván: „Nem fogadjuk el azt a helyzetet, hogy egyes kneszettagok izraeli civilek gyilkosainál kondoleálnak, olyan embereknek állítanak emléket, akik gyerekeket gyilkolnak. Van egy határ, van olyan, hogy nemzeti büszkeség. Próbálom elképzelni, hogy a brit parlamentben brit képviselők állítanak emléket Jihad Johnnak, vagy amerikai képviselők lobbiznak a kaliforniai gyilkosokért.” Netanjahu felszólalását az arab képviselők bekiabálása szakította meg, akik hazugnak és fasisztának nevezték a miniszterelnököt. Zahalka képviselőt háromszor intették csendre, majd kivezették a teremből.

Netanjahut követően az ellenzők vezetője, *Hercog* képviselő lépett a pulpitushoz, aki szintén elítélte az arab képviselőket, akik szerinte az elmúlt hetekben minden demokratikus vonalat átléptek. A nap folyamán *Naftali Bennett,* a Bajt Jehudi vezetője arra hívta fel a figyelmet, hogy a közös arab lista képviselői a Hitlerrel is barátságot tartó Haj Amin al-Husseini utódjaként határozzák meg magukat. Ez az álláspont 67 évvel ezelőtt nagy katasztrófát okozó ellenségekhez kötötte az izraeli arabokat, ideje lenne már felébredni, és elhatárolódni az izraeli férfiakat, nőket, gyerekeket meggyilkoló palesztinoktól, mert ha nem teszik meg ők maguk, az izraeli demokráciának kell megvédenie önmagát – mondta Bennett.

A kormány támogatta azt a törvényjavaslatot, melynek alapján 75 százalékos parlamenti támogatottság mellett fel lehet függeszteni annak a képviselőnek a kneszettagságát, aki magatartása alapján arra méltatlannak minősül. Ahhoz, hogy a javaslat törvényerőre emelkedjen, még több szavazási procedúrán keresztül kell jutnia az előterjesztésnek.

A kneszet épülete Jeruzsálemben

ErecPress

KOTEL

Már nők is

Nők és férfiak vegyesen imádkozhatnak egy kijelölt területen a jeruzsálemi Siratófalnál, amit a haladóbb zsidók és liberálisok is üdvözöltek Izraelben. A negyed évszázados küzdelem végére pontot tevő lépést törvénybe is iktatják majd – írja a *Guardian.*

Egyenjogúság?

Eddig csak a fal egy nagyon pici szeletéhez engedtek nőket, akiket a területet fenntartó rabbi, *Smuel Rabinovic* sem látott szívesen. Hiába tüntetett a Fal Női Csoport havonta, demonstrációik végére mindig lökdösődés alakult ki az ultraortodoxokkal. A nők most azt is szeretnék elérni, hogy ők is imádkozhassanak hangosan.

Az új, vegyes nemű imahelyet jó drágán alakítják ki, és 1200 hívő tud majd Istenhez fordulni itt. Az izraeli kabinet amúgy ellenszavazat nélkül elfogadta a reformot, bár azt a konzervatívabb miniszterek ellenezték.

A haladóbb szellemű zsidó szervezetek üdvözölték, hogy végre nem az ultraortodoxok döntenek az imahely használatáról, és nem ők szabják meg, hogy pl. egy katonanő elénekelheti-e a himnuszt vagy meggyújthat-e egy menórát. A Fal Női szervezet szóvivője, *Sira Prusz* azt mondta, forradalmi tett ez a zsidó pluralizmus szempontjából is.

24.hu nyomán

Ortodoxok tüntetnek a „vegyes imádkozás” ellen

VALLÁS

„Rabságban” élő asszonyok felszabadításáról és más halachikus kérdésekről

Nagymamám, Gärtner Margit Mirjám bát Cirl emlékére, akit a történelem 32 esztendősen gúzsba kötött.

A rabbinikus hagyomány szerint egy rabbinak a világon mindösszesen két fontos dolga volna: felszabadítani az agunákat és megmenteni a mámzereket.

Mit is jelent ez?

Aguna jelentése: lekötözött asszony.

Agunának nevezik azt az egyedülálló férjes asszonyt, aki nem tud új életet kezdeni, mert:

– a férje megtagadja a válólevél (get) átadását (napjainkban ez a legtöbbször előforduló eset)

– a férje úgy tűnt el, hogy a holtteste nem került elő.

(Egy ilyen eltűnés lehet szándékos [valaki disszidál], vagy lehet egy egyszerű tragédia [pl. a tengerbe fullad, a harctéren meghal, vagy bent volt a World Trade Centerben szeptember 11-én]).

A holokauszt után az agunák száma drasztikusan megnőtt, mert sok esetben nem volt tanúja annak, hogy meggyilkoltak egy zsidó férfit (férjet), hiszen általában minden tanú vele halt (pl. a gázkamrában), és a testüket elégették, azaz azonosíthatatlanná váltak.

Az az asszony, aki vallásjogilag aguna, nem mehet férjhez, ameddig

a) a férje nem ad mégis válólevelet

b) elő nem kerül két tanú, aki látta a férjet meghalni

c) a rabbinikus bíróság – megfelelő bizonyítékok alapján – ki nem mondja, hogy a feleség mentesül az aguna státuszból.

Összeült a Bét din az aguna felszabadításáért *(A Get c. filmből)*

A mámzer státuszba születik bele az a gyermek, aki a Tórában tiltott házasságból (pl. testvérházasság) származik, ám napjaink mámzerjei leginkább házasságtörésből születnek.

Idetartozik az a helyzet is, amikor egy nő vallásjogilag nem, hanem csak polgárilag válik el a férjétől, és az új polgári (zsidó) férjtől gyermeket szül.

Eme vallási válás elmaradása lehet érdektelenségből származó szándékosság vagy akár feledékenység is, ám ez a jogi helyzeten nem változtat.

A holokauszt azonban itt is szomorúan szólt közbe.

Nem egyszer történt, hogy a férjek csak hosszú évek múltán kerültek elő, és a nő teljes joggal azt hitte, hogy ő özvegyasszony, és jóhiszeműen újból férjhez ment, ám az első férj előkerült.

Ekkor a második házasság automatikusan annullálódik, és az onnan született gyermekek mámzerek lesznek, annak ellenére, hogy ők mind anyai, mind apai ágon zsidók.

Tórai és rabbinikus döntvény alapján mámzer gyermek házastársa csak egy másik mámzer vagy egy betért lehet, és akkor az ő gyermekeik már 100%-os zsidók lesznek.

A két státusz (aguna és mámzer) abban hasonlít, hogy az elszenvedői nem tehetnek arról, hogy ők agunák vagy mámzerek lettek, mert valakinek a rosszindulata vagy szomorú (történelmi) események véletlen egymásutánja okozta ezt a szituációt.

Éppen ezért kezdtem azzal a gondolattal, hogy a rabbiknak különlegesen fontos feladatuk, hogy lehetőségük szerint segítsenek a tudtukon és akaratukon kívül ilyen helyzetbe került embereken.

Jelenleg az ortodox közösségek kivetik és megvetik azokat a férfiakat, akik megtagadják a get átadását, és ezzel aguna státuszban tartják a feleségüket. A modernebb vallási irányzatok (konzervatív és reform) enyhébben bánnak a mámzerek és agunák büntetésével. Fontos megjegyezni, hogy Izrael állama börtönnel sújtja a getet nem átadó férfiakat.

Miért is írtam le ezt a bevezetőt?

Mert irodámat rendezve kezembe került egy engedélyezési irat – ktáv heter – 1947. február 25-i dátummal (5707. ádár 5.), amely az aguna egy sokkal ritkábban előforduló formáját mutatja, amikor egy férfi van lekötve, mert a nő tűnt el.

Ez a szituáció a Tóra, illetve a Talmud korában ismeretlen volt, hiszen akkoriban még tórailag engedélyezve volt a többnejűség, ám rábbénu Gersom a rendeleteiben – az európai zsidóság számára – megtiltotta a poligámiát, azaz attól fogva a férfi is lehetett agun.

Illetve Gersom ezzel párhuzamosan elrendelte, hogy – a korábbi passzív státuszát megváltoztatva – egy nőnek is át kell vennie a válólevelet, azaz kvázi ő is megtagadhatja a válást, amiképpen egy férfi tehette azt korábban (vagy sokszor teszi ezt napjainkban is).

Természetesen a férfi agun és a női aguna nincs egy szinten, hiszen ha egy nős férfi teherbe ejt egy hajadon nőt, akkor a születendő gyermek nem lesz mámzer, ám ha egy aguna (aki férjezett nőnek számít) esik teherbe, akkor a gyermek mámzer lesz.

A Jóisten mentse meg Izrael népét attól, hogy egy tragédiából kifolyólag ismét agunok, agunák és mámzerek legyenek szerte a világban.

Radnóti Zoltán rabbi

Székesfehérvár: Ezúttal nácik és nyilasok „emlékeztek”

Nyilaskeresztes szellemiségű szervezetek tartottak megemlékezést Székesfehérváron. Az „Emlékezz a kitörés hőseire!” elnevezésű rendezvénynyel a Budán 1945. február 11-én megindult, a szovjet ostromgyűrű áttörését célzó német–magyar katonai kitörési kísérlet áldozatairól emlékeztek meg.

Szentmisével, koncerttel, SS-egyenruhával és rohamsisakokkal emlékeztek meg a kitörési kísérlet áldozatairól. A Budapest körül 1944. december 24-én bezárult szovjet ostromgyűrűn kívül ragadt német csapatok több „mentőakciót” is indítottak, melyek valódi célja az újabb csapatok bejuttatása volt. Végül Adolf Hitler kifejezett parancsa ellenére a kitörés mellett döntöttek. A csatában körülbelül 20 ezer ember esett el, és majdnem ennyien estek fogságba, ahonnan többségük soha nem tért vissza. Az ostrom közben a nyilasok a főváros zsidósága ellen követtek el tömeggyilkosságokat.

A Budapest Beacon megkeresésére a székesfehérvári plébános, *Horváth Imre* szűkszavúan elmondta, hogy „szentmisét bárkinek az üdvéért lehet kérni, és egyébként is, senkinek a véleménye nem érdekel”. Annyi azért kiderült: a budai kitöréskor elesett magyar katonákért ajánlották a misét.

A rendezvény Facebook-oldalán eredetileg a Jobbik, fölszólalóként pedig *Novák Előd* alelnök is föltűnt, később azonban már sem a párt, sem az ő neve nem volt rajta a meghívón, Novák ugyanis lemondta a részvételt. „Meglepve láttam a programot” – nyilatkozta az Indexnek a politikus, aki ezzel feltehetően az SS-veteránra célzott.

A székesfehérvári rendezvény szervezői között szerepelt az Új Magyar Gárda (ÚMG) és a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom (HVIM), valamint a Betyársereg, illetve más szélsőjobboldali szervezetek is.

A Budapest Beacon beszámolója szerint a menetet egy SS-rohamsisakot és katonai zubbonyt, valamint egy SS-egyenruhát viselő fiatalember vezette föl. Kezükben fakeresztet vittek, melyen a „vérünkből új hajtás sarjad” felirat volt olvasható.

Az emlékhelyhez érve *Mészáros István,* az ÚMG főkapitánya, a legutóbbi országgyűlési választáson a Jobbik bajai jelöltje és a párt országos listáján az ötvenötödik hely birtokosa mondott volna beszédet, de nem jelent meg. Ennek okát ugyan nem árulták el, de felolvasták a levelét.

Kónyi-Kiss Botond, a HVIM székesfehérvári tagszervezetének vezetője a portál szerint „egy ízig-vérig náci beszédet prezentált, láthatóan mindenki legnagyobb megelégedésére”.

A HVIM szónoka beszélt a Hóman-szobor ügyéről, és méltatta a zsidótörvények előkészítésében, valamint azok megszavazásában is részt vevő politikust.

„Hiába a kétharmad, a Magyarországot rabigában tartó megszálló erők térdre kényszerítették a kormányzatot” – magyarázta, miért nem állíthattak végül szobrot az antiszemita miniszternek.

„Hetvenegy éve esett el Budapest, és hetvenegy éve Európa és Magyarország a sötétség uralma alatt áll” – kezdte beszédét *Tyirityán Zsolt.* A kommunizmus, a kapitalizmus, a liberalizmus és a globalizmus szerinte a „létrontás” ereje. „Ezek hozták létre a mai embert, akinek se faji, se nemzeti öntudata, és még a nemi identitásával sincs teljesen tisztában” – fejtette ki.

„Dicsőség a Waffen-SS-nek” – harsogta a mikrofonba. Ezután a „hungarizmus alapjának” nevezte Szálasi október 15-i hatalomátvételét, hiszen enélkül a becsület napja sem létezne, mert a magyarok már rég letették volna a fegyvert a szovjetek vagy – az ő szavaival élve – „a sátán képviselői” előtt.

atv.hu / Budapest Beacon

VALLÁSI ROVAT

Párását Záchor – Ámálék és a rossz ösztön

Ebben az évben március 19-én, szombaton van a zsinagógában Sábbát Záchor, azaz az emlékezés szombatja. Púrim ünnepének közeledtével ezt az időpontot jelölték ki Bölcseink arra, hogy emlékezzünk Ámálékra, a népre, amely a pusztában ellenünk támadt (mivel Hámán, a púrimi történet negatív főszereplője maga is Ámálék-leszármazott volt).

„Emlékezz arra, hogy mit tett veled Ámálék az úton, amikor kijöttetek a pusztából!” (Mózes 5., 25:17) Ez a Tóra parancsa, annak ellenére, hogy ma már nincs tudomásunk arról, ez a nép pontosan hol is van. Hitünk szerint a tórai parancsokat az Örökkévaló adta, aki tudta, hogy mi nagy valószínűséggel nem fogunk találkozni Ámálék-leszármazottakkal, így ez a micva számunkra látszólag nem lényeges. Mégis, mi lehet a jelentősége, miért tartotta az Örökkévaló fontosnak, hogy erre a támadásra minden időben, minden nemzedékben emlékezzünk?

Ámálék nemcsak népként, hanem szimbólumként is értelmezhető. Több értelmezés szerint ez a nép a jécer hárá, a rossz ösztön szimbóluma. Ha közelebbről megnézzük a szöveget, számos párhuzamra lelhetünk: „Aki meglepett az úton, és rád támadott, minden gyengét, aki mögötted volt, és te fáradt és kimerült voltál, és Istent nem félte.” (Mózes 5., 25:18) Ha Ámálék megfelel a jécer hárának, akkor az, amit ebben a mondatban látunk, a jécer hárá egyik legfontosabb módszere, amivel az embert próbálja eltéríteni Istentől. A rossz ösztön a gyengét támadja, azt az embert, aki gyengének érzi magát, azaz nincsen meggyőződve saját jóságáról. Amikor az ember úgy érzi, hogy lelkileg gyenge, akkor semmilyen motivációja nincs arra, hogy jót tegyen. Nem érzi, hogy értékes, hogy tehetséges, elfelejti, mennyi pozitív érzése van, amit megoszthatna a világgal. Nem tudja, hogy milyen egyszerű cselekedetekkel képes lenne felemelni saját magát, és egy teljesen másik színvonalon élni. Üresnek érzi magát. Ahogyan a Tóra mondja: „te fáradt és kimerült voltál”. Ez arra az érzésre vonatkozik, amit az az ember érez, akit a mindennapok felőröltek. Minden nap egyformán telik, ez végeláthatatlan és fárasztó. Ezzel együtt azt látja, hogy nincsen változás a világban. Minden ember teherként hordozza magával a rossz tulajdonságait, új, jó tulajdonságokra nem tesz szert, így neki magának sincs sok esélye. Ezzel az életérzéssel kapcsolatosan egyetlen feladata marad az embernek: elviselni, átvészelni, valahogyan túlélni azt a néhány évet.

Ez a rossz ösztön módszere, ami ellen a Tóra az emlékezést írja elő gyógyírként: „emlékezz [...] hogy töröld el Ámálék emlékezetét az ég alól, ne felejtsd!” (Mózes 5., 25:17-19) „Ámálék emlékezete” ebben az értelmezésben megfelel annak, amiről a rossz ösztön azt akarja, hogy az emlékezetünkben legyen: a saját kisszerűségünk. Ez megmagyarázza azt a látszólagos ellentmondást, hogy egyrészt emlékezni kell Ámálékra, másrészt el kell törölni az emlékezetét az ég alól. Amit el kell törölni, azok a negatív érzések, amiket az emlékezetünkbe akar ültetni. Amire pedig emlékezni kell, azok a pozitív dolgok, amelyek mindezt kitisztítják a fejünkből.

Hogyan győzhetjük meg magunkat arról, hogy képesek vagyunk a változásra, ha a gyakorlatban ennek ellenkezőjét tapasztaljuk? A hagyomány azt tanítja, hogy az ember testből és lélekből áll. A lélek teljesen tiszta, és elvileg képes lenne azonnal, teljesen megváltozni, ha a test nem korlátozná. Ezt bizonyítja, hogy az ember gondolatai korlátok nélkül szárnyalnak. Akármilyen nemes viselkedést el tudunk képzelni, de megvalósítani már nem tudjuk.

Miért fontos nekünk, hogy milyen jók tudnánk lenni test nélkül, ha most a testben vagyunk? Azért, mert ezzel tudomást szerzünk arról, hogy micsoda lehetőség van a kezünkben. Minden embernek van egy lelke, ami teljesen tiszta, amit egyenesen Istentől kapott (ahogyan azt a Tóra leírja az ember teremtésénél, amikor lelket lehelt az első emberbe). Nem számít, mennyi bűne van, milyen távol van Istentől, ez a lélek teljesen tiszta marad. Így az ember lelke legmélyén pontosan tudja, hogy milyen nagyszerű tudna lenni. Mégsem akarja elhinni saját magának, ha azt látja, hogy a gyakorlatban nem ilyen magas mérce szerint viselkedik. Ezért írja a Meszilát Jesárim, hogy az ember gondolja végig, vajon ha egy tökéletes ember lenne az ő helyében, hogyan cselekedne. Ennek az az üzenete, hogy szíve legmélyén minden ember pontosan tudja, mit kéne csinálnia, és mégsem azt teszi. Az eddig írtak fényében ez tökéletesen érthető: az ember mélyén a lélek tökéletes és sértetlen marad, csak a test korlátozza. Aki ezzel a tudattal él együtt, azt nem zavarja, ha a gyakorlatban nem tud olyan ideális emberként élni, ahogyan elképzeli, és ennek ellenére képes a fokozatos fejlődésre.

Szántó-Várnagy Binjomin Zeév
binjomin.hu

Ferenc pápa: Miért nem bombázták az Auschwitzba vezető utakat?

Ferenc pápa torinói látogatása során a város történelmi központjában lévő Vittorio Veneto téren 90 ezer fiatal előtt mondott beszédet. Kritizálta a világ nagyhatalmait második világháborús szerepvállalásuk miatt. Szerinte a szövetségesek nem tettek meg mindent annak érdekében, hogy megakadályozzák a holokausztot. A pápa feltette a kérdést: Miért nem bombázták a vasútvonalakat, amelyeken szállították a fogvatartottakat?

„A nagyhatalmak rendelkeztek fényképekkel azokról a vasútútvonalakról, amelyeken a vonatok a halálba szállították a zsidókat, keresztényeket, romákat és homoszexuálisokat” – mondta a pápa. „Mondják meg nekem, miért nem bombázták le ezeket a vasúti utakat?”

A katolikus egyházfő a sztálini „koncentrációs táborokban” szenvedőkről is megemlékezett, melyeket a világháborút követően állítottak fel, valamint az örmények tömeges lemészárlását is kiemelte a tragédiák sorában az első világháború idejéből. A pápa a 30-as, 40-es évek világhatalmi játszmáit illetően úgy fogalmazott, hogy a nagyhatalmak felosztották Európát, mint egy tortát.

mno.hu

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétvégi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammut I.-ben (III. em. 312-es üzlet), a II. és a VI. kerületekben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Itt a tavasz, vár Izrael és a Sar-El program, gyere velünk önkéntesnek! Csoport indul: március 27.–április 10., május 15.–június 5., június 5–9. További információ: Deutsch János, +36-20-233-8454, janos.deutsch76@freemail.hu, vagy az Izraeli Kulturális Intézetben minden kedden, 16–17 óra között.

Prémium idősgondozást vállalunk életjáradéki, tartási szerződés fejében Budapesten és környékén. Elérhetőségek: +36-20-2128-9137, arany-hid@freemail.hu, www.arany-hid.iwk.hu

Órajavítás, faliórák felújítása garanciával. Jung Péter, VII., Garay u. 45. 06-70-505-5620, www.jungoras.hu

Fordítóiroda titkárnőt keres átlagos fizetéssel, kellemes munkakörnyezetbe. Jelentkezést az iroda@gyovai.hu e-mail címre kérek. Dr. Horváth Katalin.

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, képeslapokat. Este: 322-8439, 06-20-522-5690.

Eladó Solymáron 280 m^2-es, reprezentatív, 6 szobás, panorámás ház. Irányár: 84 millió Ft. Dr. Janklovics Tibor ügyvéd, 06-20-941-8633.

Ügyvédi Ingatlanközvetítő Budapesten keres eladó és kiadó lakásokat, házakat, telkeket, üzlethelyiségeket, irodákat. Közvetítési díj: 2,2%. Dr. Janklovics Tibor, 06-20-941-8633.

XII. Márvány u.-ban frissen felújított, 58 m^2-es lakás itt tanuló 1 vagy 2 külföldi egyetemistának bútorozottan kiadó. Tel.: 06-20-974-4414.

Tanúkeresés! 1944 októberében apám, Perbíró Sándor, magyar csendőrként 14 zsidót mentett meg Budapest-Nyugatiban. Leszármazottakat tanúként keresek, sandor77777@gmail.com

Dohány utcai zsinagógával szemben eladó 60 m^2-es, zsinagógára néző, emeleti, azonnal birtokba vehető, 2 szoba + hallos lakás. Kifejezetten alkalmas ügyvédi irodának! Nézze meg, érdemes! 06-70-319-6343. Irányár: 37 900 000 Ft.

Életjáradéki szerződést kötne egyedülálló, idős személlyel fiatal zsidó pár megbízható anyagiakkal. Jelige: Gondtalan aranykor. Elérhetőségek: +36-70-360-3559, maccabi9@hotmail.com

HÁZASSÁG

45 éves, független, 70-es születésű, szemüveges izraelita hölgyet (kb. 170 cm, karcsú) keres házasság céljából izraeli kivándorlásra (max. 18 hónapon belül) úszást, kerékpározást, komolyzenét kedvelő, 57/184/90-es mérnök-pszichológus. Fényképes e-mail: just77777@web.de

Felhívás külföldi olvasóinkhoz!

Ez évben új rendelkezés lépett életbe a magyarországi bankoknál. Mindegyikük meghúzott egy összeghatárt, amely alatt nem vált be csekket.

Ezért kérjük az érdekelteket, hogy mostantól ne csekkel fizessenek, hanem az Új Élet impresszumában található bankszámlaszámra utalják át előfizetéseiket, illetve hirdetéseik ellenértékét.

Szerkesztőség

Programajánlat

MÁRCIUS

Spinoza Színház
(1074 Budapest Dob u. 15.)

Március 2. (szerda) 19 óra: Miért nem marad reggelire?

Március 3. (csütörtök) 19 óra: Esterházy – irodalom a színpadon

Március 6. (vasárnap) 19 óra: „Csodálkozom, hogy élek” – Radnóti Miklós-est

Március 7. (hétfő) 19 óra: Címzett ismeretlen – levéldráma

Március 9. (szerda) 19 óra: Esterházy – irodalom a színpadon

Március 10. (csütörtök) 19 óra: Jiddish Abend – Mamelosn – zenés est

Március 14. (hétfő) 19 óra: Spinoza & Rembrandt – zenés játék

Március 16. (szerda) 19 óra: Balázs Gábor sorozata: Híres bibliai gyilkosságok

Március 17. (csütörtök) 19 óra: Gábor György: Talmud, Tóra és a többiek

Március 20. (vasárnap) 19 óra: A Pulitzer-ügy – dokudráma. Premier

Március 21. (hétfő) 19 óra: Heller Ágnes-est

Március 22. (kedd 19 óra: A Pulitzer-ügy – dokudráma

Március 23. (szerda) 19 óra: Mesterek filmsorozat: Ferenczy Béni

Március 24. (csütörtök) 19 óra: Csákányi Eszter: Akit az istenek szeretnek

Március 27. (vasárnap) 19 óra: Legendás komédiások – retró kabaré

Március 29. (kedd) 19 óra: Herzl – kávéházi dráma

Március 30. szerda 19 óra: Liberálisok klubja

Március 31. csütörtök 19 óra: A Pulitzer-ügy – dokudráma

Generációk Klubja
(Hunyadi tér 3. 1. emelet)

Március 7.: Finály Gábor h. rabbi zsidóságtörténeti sorozata folytatódik

Március 14.: Róbert Péter történész előadásának címe: 1848, a zsidóság szerepe

Március 21.: Dr. Márvány Vera a Szeretetkórházról, a járóbetegellátásról beszél, az érdeklődők kérdéseire válaszolva

Március 24. (csütörtök) 16 óra: Púrim (részletesen a lap 15-ei számában)

Március 28.: A zongoránál Fűzy Gábor

Az előadások hétfői napokon, 15 órakor kezdődnek.

A gyógytornára csütörtökönként, a szokott időben és helyen kerül sor.

Budai Micve Klub
(II. Frankel Leó út 49.)

Március 6. (vasárnap) 18.00: Örökzöld dallamok, csevegés, tánc, ismerkedési lehetőség kávé, tea mellett. Zongora és ének: Neumann Nándor.

Március 9. (szerda) 15.00: „Budapest legszerethetőbb kismúzeuma”. Tárlatvezetés a Róth Miksa Emlékházban. Jelentkezés a belépőjegy árának (400 Ft) befizetésével korlátozott számban. Cím: VII. kerület, Nefelejcs utca 26.

Március 16. (szerda) 18.30: Zájin ádári halvacsora

Március 19. (szombat) 20.00: A Göncölszekér együttes koncertje. Az együttes tagjai: Baló András Márton, Balog Péter, Erdősi Péter és Fekete Dániel.

Március 23. (szerda) 19.00: Púrimi műsor. Ha nem élhetek, abba én belehalok! Szakcsi Lakatos Béla és Müller Péter Sziámi (a Pianissimó! Duó) estje. Seress Rezsőtől Edith Piafon át a breton középkorig és a közös szerzeményekig.

Állandó programjaink: csütörtökönként 18 órától Frankel Baráti Kör. Csevegés, társasjáték, sakk.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószerkesztő:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUHB
IBAN:
HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(40)-56-56-56-os kékszámon.
Szedés, tördelés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Keressük

Radó Kálmán Károly és Wessely Borbála

Budapesten született gyermekeit:

Miklóst (sz. 1933), Júliát (sz. 1935), Tibort (sz. 1938),

ezek leszármazottait, illetve bárkit, aki tud róluk valamit.

Keressük továbbá az 1931-ben Debrecenben született

Leer Juditot (Leer József és Knöpfler Erzsébet

gyermeke), valamint Judit nagyszülei, Leer Herman és

Kranz Róza gyerekeinek (Ignác, Ilona, Jolán Janka)

leszármazottait.

Kapcsolat magyar nyelven: 20-39-0572, angol és német

nyelven: 0040-8407-9394680 és erika.riegler@er-rohu.de

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Márc. 4.	Szombat reggel Márc. 5.	Péntek este Márc. 11.	Szombat reggel Márc. 12.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	18.00	9.00	18.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	17.30	8.00	17.40	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	17.30	8.00	17.40	8.00
Alma u. 2.	16.30	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	17.30	9.00	17.40	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.30	9.30	17.30	9.30
Debrecen (Pásti u. 4.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.10	8.00	16.50	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	17.30	10.30	17.15	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	

NAPTÁR

Március 4. péntek	Ádár 1/24	Gyertyagyújtás: 5.15
Március 5. szombat	Ádár 1/25	Szombat kimenetele: 6.20
		Sábbát sókálim. Újholdhirdetés
Március 9. szerda	Ádár 1/29	Jom kippur kátán
Március 10-11. csütörtök-péntek	Ádár 1/30. Ádár 2/1	Újhold
Március 11. péntek	Ádár 2/1	Gyertyagyújtás: 5.25
Március 12. szombat	Ádár 2/2	Szombat kimenetele: 6.30

A Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2014. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére felajánlották. Az így kapott 20.281 Ft-ot a veszprémi kulturális örökség védelme alatt álló zsidó temető gondozására használtuk fel, a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy a 2015. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. Adószámunk: 18927467-1-19.

* * *

A Zuglói Talmud-Tóra Alapítvány köszönetet mond a 2014. évi szja 1%-ot felajánlóknak. A 31.007 Ft-ot kulturális és vallási rendezvényekre használtuk fel. A továbbiakban is számítunk 1%-os felajánlásukra alapítványunk részére. Adószámunk: 18170696-1-42.

* * *

Kérjük, segítse személyi jövedelemadója 1%-ával a már igen idős (85 év feletti) Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockáztatásával mentették a zsidó üldözötteket. Köszönjük támogatását. **Igaz Emberekért Alapítvány.** Adószámunk: 18040094-1-42.

MEGHÍVÓ

Az Újpest-Rákospalota templomkörzet és az Újpesti Szeretetotthon meghív minden kedves érdeklődőt

A törvény szerinti élet, a törvény kijátszásának világi és vallási kérdései című előadás-sorozatára

Előadók:

dr. Földesi Tamás ny. egy. tanár,

valamint Szerdócz J. Ervin körzeti rabbi

Az előadások csütörtökönként 15 órakor kezdődnek a szeretetotthon földszinti társalgójában.

Cím: 1042 Budapest, Liszt Ferenc u. 7.

Érdeklődni Braun Katalin irodavezetőnél lehet:

06-30-661-4163

06-1-369-0827

Halálozások

Fájó szívvel tudatjuk, hogy édesanyánk, Barna (Braun) Pálné született Blumberger Katalin, 87 éves korában elhunyt. Gyászolják: lánya, fia, menye, unokái, dédunokái, valamint rokonai és mindazok, akik szerették. *(x)*

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy dr. Halász Ottóné dr. Láng Zsuzsanna osztályvezető szemész főorvos 2016. február 10-én elhunyt. Gyászolja lánya, *Halász Katalin,* veje, *Földes György,* unokája, *Földes Róbert* és a *Fehér, Földes, Szirtes* család. *(x)*

Hírek, események röviden

– **Adományok.** Braun Tiborné 30 ezer Ft-ot adományozott az Új Életnek.

Izrael érdeklődik a magyar mezőgazdasági termékek iránt

A miniszter a Dohány-zsinagógában. „Idegenvezet” Frölich Róbert

Izrael érdeklődést mutat a magyar tojás és marhahús iránt, hangzott el *Uri Yehuda Ariel Haconen,* Izrael mezőgazdasági és vidékfejlesztési minisztere és *Fazekas Sándor* munkareggelijén.

A megbeszélés egyik kiemelt témája volt az izraeli igény tojás és marhahús bevitelére, aminek kapcsán Fazekas Sándor miniszter ígéretet tett arra, hogy megvizsgálja a magyar lehetőségeket. A miniszter kiemelte, hogy a magyar húsmarha rendkívül magas minőségű, egyben kérte, hogy Izrael küldjön állategészségügyi delegációt Magyarországra a szükséges auditok felgyorsítása miatt.

A két miniszter egyeztetett a kutatás-fejlesztési együttműködésekről is. A felek egyetértettek abban, hogy kiemelten kezelik a szakemberek cseréjét és az agrárkutatási intézetek közötti együttműködések dinamizálását, különösen a magyar intézmények és az izraeli Mezőgazdasági Kutatószervezet Volcani Központja között. Uri Ariel 5 ösztöndíjat ajánlott fel magyar hallgatóknak a Volcani Intézetben.

Az izraeli miniszter jelezte, hogy lehetőséget látna egy olyan mintagazdaság létrehozásában, ahol a csepegtetéses öntözéses technológiát és a melegházi zöldség- és gyümölcstermesztés módszereit oktatnák magyar gazdáknak.

A felek megegyeztek a magyar–izraeli mezőgazdasági munkacsoport összehívásáról, amelynek keretein belül agrárszakemberek egyeztetnek a legfontosabb közös együttműködési területekről és feladatokról.

A tárgyalás végén Uri Ariel egy hivatalos és üzleti delegációs viszontlátogatásra hívta Izraelbe Fazekas Sándor minisztert.

FM Sajtóiroda

A „WIZO-család” Tel-Avivban

Mi lehet szebb egy 95. születésnapon, mint egy nagy családi összejövetel az ünnepeltnél?

Tel-Avivban, a WIZO szervezésében tartott kibővített nemzetközi találkozón régen nem látott „családtagok” találkoztak egymással. Kicseréltük az elmúlt időszak tapasztalatait, meglátogattunk néhány szociális intézményt, és rácsodálkoztunk, mi mindenre képes egy nőszervezet.

A 4 évente megrendezett eseményen idén 50 országból 400 delegált töltött együtt néhány igen fontos és hasznos napot. A magyar WIZO-t 4 fős delegáció képviselte.

Néhány szám a szervezet Izraelben fenntartott intézményeiről: 183 bölcsőde-óvoda, 100 napközis foglalkoztató, 5 ifjúsági falu, 3 iskola, 5 anyaotthon, 100 projekt a veszélyeztetett gyerekek és fiatalok felkarolására, 100 projekt nők oktatásának fejlesztésére, vezetőképzésre.

Az intézmények persze nemzetközi anyagi támogatás nélkül nem tudnának eredményesen működni, de nem mellékes az a hihetetlen mértékű önkéntes munka sem, ami a WIZO tagságát jellemzi.

A WIZO működését Izrael Állam vezetése is nagy elismeréssel honorálja, hiszen jelentős mértékben egészíti ki a szociális ellátást, és erősíti a nem kis gazdasági és politikai nehézségekkel küzdő országban a szociális hálót.

A 95. éves WIZO nem mérlegel származást, vallást, bőrszint, életkort, nemet. Az egyetlen, ami nyom a latban: a rászorultság.

A találkozó tapasztalatait az itthoni viszonylatokba átültetve igyekszünk hasznosítani.

Lancz Gáborné (elnök)

SPÁNN GÁBOR

Influenza

Ha egy zsidó ember influenzás lesz, akkor először hálát ad a Jóistennek, hogy nem tüdőgyulladással sújtotta. Viszont ha egy zsidó ember magyar is, nehezen lesz influenzás. Ez első olvasatra talán képzavarnak tűnik, pedig így van: merthogy minálunk már a fél ország köhög, fullad, nem kap levegőt, az iskolába csak a tanerő jár be, előadásokat mondanak le, és aki dolgozik, annak is taknya-nyála egybefolyik, de a kommunikációban közlik, hogy influenza nincs, csak influenzaszerű megbetegedések. Minálunk törvény szabja meg, hogy mikor lehet influenzajárvány, és ez csak akkor jelenthető ki, ha az influenzás betegek száma elég magas, pl. többen vannak, mint az egészségesek.

Mikor ezt a jegyzetet írtam, az egyik előző napi híradóból az derült ki, hogy Magyarországon influenzajárvány nincs, csak influenzaszerű megbetegedések vannak. Bárkit bárhol keresek, az a válasz, nem elérhető, mert influenzás, egyes iskolákban a harmincfős osztályból több mint 20-an influenza miatt otthon maradnak, a kórházakban sorra tiltják meg a látogatást az elharapódzó influenza miatt, a szakértők szerint még sincs járvány. Én alanyi jogon be vagyok oltva influenza ellen, ennek ellenére taknyom-nyálam egybefolyik, és nehezebben kapok levegőt, mint vállról indítható föld-levegő rakétát. Orvosom ennek ellenére azt mondja, hogy ez csak influenzaszerű. Megkérdeztem egy járványügyi szakembert: mondaná meg nekem, kis hazánkban mi a járvány kritériuma, mikortól jelentik be, hogy na most influenzajárvány van. Ha a betegeknél az influenza valamely vírusát bizonyíthatóan kimutatják, és ez a bűvös szám az orvoshoz fordulók számához képest elér egy magasságot, akkor lesz influenza, addig csak „szerű” van.

Tudom, hogy ma kockázatos betegnek lenni: nemcsak egészségileg, hanem főleg egzisztenciálisan. A gyártulajdonos megengedheti magának, hogy beteg legyen, a szalag mellett dolgozó már nem annyira. Aki sűrűn és tartósan beteg, annak előbb-utóbb kiteszik a szűrét. Mivel országos adatom nincs a járványt illetően, kénytelen vagyok lombikban kísérletezni, és családomat tekintem reprezentatív mintának. Mi, kérem, hárman vagyunk, feleségem, fiam és én. A fiam most van kilábalóban influenzájából, és mi, többiek, eddig megúsztuk. Ma reggel tüsszögtem egyet, és gondos feleségem vacillált, hogy kit hívjon fel: a háziorvosunkat vagy a rabbinkat?

...és ideje van a nevetésnek

Egy menedzser, aki valami közbejött elfoglaltság miatt nem tudott elmenni egy hangversenyre, amelyen Schubert Befejezetlen szimfóniáját játszották, jegyét az elemzési és fejlesztési osztály vezetőjének – azaz a termelékenységi szakértőnek – adta oda, hogy kárba ne vesszen. Másnap a következő jelentést találta az asztalán.

1. A négy oboásnak huzamosabb ideig nem volt semmi dolga. A létszám csökkenthető, feladatuk eloszthatóa zenekar többi tagja között.

2. Negyven hegedűs mindvégig azonos kottából játszott. Felesleges munkaerő-pazarlás: a létszám drasztikusan csökkentendő. Amennyiben kívánatos a nagyobb hangerő, ez elektromos erősítő alkalmazásával gazdaságosabban is elérhető.

3. Bizonyos félhangok előállítása igen nagy erőfeszítésekbe kerül, és túlzott minőségi követelménynek tekinthető. Javaslom, minden hangot kerekítsenek fel, miáltal alacsonyabb képzettségű vagy betanított munkások alkalmazása is lehetővé válna ezekben a munkakörökben.

4. Semmi látható értelme nincs annak, hogy a kürtök megismétlik a vonósok által egyszer már előadott részeket. Ha az ilyen fölösleges ismétléseket ki lehetne iktatni, a hangverseny időtartamát mintegy 20 percre lehetne csökkenteni. Ha Schubert figyelembe vette volna ezeket a javaslatokat, be tudta volna fejezni a szimfóniát.

(Facebook)

Ingyen Biblia!

Hitközségek és egyének jelentkezését várjuk, akik vadonatúj héber–magyar vagy héber–jiddis kétnyelvű tönáchokhoz szeretnének hozzájutni ingyen. A megrendelőt semmilyen költség nem terheli. Kérjük, hogy megrendelését küldje el a Rabbinátus titkárságára Lévai Erikának, a rabbisag@mazsihisz.hu e-mail címre. Kérjük megjelölni a kívánt példányok nyelvét, számát, valamint a postacímet. A nagylelkű adomány Harry és Joska Loft holland házaspárnak (képünkön Radvánszky Péter rabbival) köszönhető.